

Štev. 11.

Na Dunaju, 18. junija 1899.

Letnik XII.

Puškinovo slavlje.

Na dostojno proslavljenje stoletnice rojstva A. S. Puškina se je vsa Rusija uže dolgo, sešobno pa od novega leta pripravljala, in v vseh stanovih so tekmovali, kakó bi se kar najintenzivneje udeležili te izredne slavnosti. Kritika je v poslednjem rodu pripravljala pot do pravega ocenjenja Puškina. Z raznih strani in stališč je pojem o oceni izčistila, in dandanes vlada soglasje v Rusiji, da je Puškin doslej največi pesnik ruskega naroda.

Neomejeno mu pripisujejo, da je začetnik tiste ruske literature, ki je dobila v poslednjih petdesetih letih svetovno veljavo.

Zgodovina ruske književnosti dokazuje, da pred Puškinom ni bilo *prave narodne* umetne književnosti v Rusiji. Kar se je vstvarilo v narodnem duhu, zaostajalo je na nižinah nazorov preprostih množic; kar pa se je vstvarilo v smislu više umetnosti, dišalo je po tujem, ostajalo je bez pravega notranjega življenja.

Puškin pa se je pospel na višine dozorele obče umetnosti, a je zajemal iz naroda in je zasnoval višo narodno poezijo. Vglobil se je v duh in dušo naroda, kot genij vzel iz njega umetniške tipe ter jih postavil pred občinstvo z občo veljavo. Njegovi tipi so narodni, a ker so resnični, imajo mednarodni ali občečloveški pomen. S tega stališča je Puškin ne le ruski, temveč tudi svetovni pesnik, jednako, kakor so veliki pisatelji drugih narodov obča posest človeškega rodu. Puškin je pravi ruski pesnik, ali tak, da ga ume vsak narod. človeštvo v obče.

Nesreča je hotela, da je Puškin razmerno mlad ločil se s tega sveta, a njegovo življenje je bilo takó polno raznih vtisov, skušenj, dogodkov in trpljenja, da je doživel mnogo več, kakor mnogi starčeki, ki živé dvakrat takó dolgo, nego Puškin.

Puškinovo življenje je nepretržna huda šola. Pred to šolo in poleg nje pa še je Puškin zares še posebe učil iz drugih velikih literatur in se je vglobil v tuje velike pesnike, kakor je bil sposoben, do korenine umeti življenje in značaj ruskega naroda. V prvih letih pesnikovanja se je boril pod tujim vplivom (Byron, Göthe), a njegova individualnost je bila duševno takó krepka, da je kmalu premagal vsakatero posnemanje

in je svoje predmete izgotavljal s polno močjo svojega svojstvenega uma in čustva.

Puškin je rastel z leti po izvirnosti svojega duha, kakor nrvstveno, kakor samostojen značaj. Kot značaj je tudi trpel, kjer zvanost ni bila v soglasju z notranostjo. Okolnosti, v katerih je živel Puškin, bi bilo manj krepko individualnost uže rano pokopalc; a on se je otresel vseh zvananj verig ter je deloval, kakor mu je narekovala notranost.

Vstvarjal je iz globine svojih čustev in svojega uma, in zato je njegova poezija narodan in gre zopet k srcu.

Do Puškina so imeli Rusi uže dobro prozo, a pesniški jezik je dobil pravo podstavo še le s Puškinom. In poleg vsebine je tudi dikcija, ki pridobiva srca narodova.

Puškinove tvorbe niso vstvarile posebne šole, a šolali so se in se še šolajo po njem književniki in pesniki raznih vrst. Za njim so nastopili beletristi, ki se razločujejo od prednikov Puškinovih, kakor Puškin sam. Pisatelje ruske svetovnega imena je takó rekoč omogočil še le Puškin.

Svojstva Puškina so taka, da ga ceni in ljubi ruski narod v celoti, od najviših do najnižih. Tipi njegovi, kakor rečeno, so narodni in klasično vstvarjeni.

Puškin ljubi domovino; zato ga čislajo tudi politiki do najviših krogov. Puškin je globoko veren, in zato ga čisla tudi cerkev. Umetnikom v književnosti je on pravi vzor.

Te lastnosti dajo pojmiti, zakaj je ves narod hrepenel primerno praznovati stoletnico Puškinovega rojstva. Car Nikolaj II. je poslal na slavlje brzovav, v katerem obžaluje, da ne more biti prisoten. Veliki knez Konstantin Konstantinovič poveljuje v „Akademiji Nauk“ zasluge Puškinove. Cerkev gre z zgleodom naprej in vabi ves narod k panihidam, zadušnicam po Puškinu. Više in vseh vrst šole praznujejo v dan proslave in dobivajo ustni pouk in po knjižicah o Puškinu. Narodu tiskajo sto in stotisoč cenih izdanj, da more sem čitati krasne poezije Puškinove. Medalje se kujejo za pridne gimnazijce, stipendiji za dobrodelne namene se zasnujejo; vlada je kupila Puškinovo posestvo, in car je odličil sorodnike Puškinove.

Kateri pesnik se je proslavljal kedaj od velikega naroda, kakor Puškin.

Da, ruski narod je, kakor pravi kritik v »Varšavskem Dnevniku«, napredoval v kulturnosti in narodni samozavesti. Tudi pred 50 leti so uže slavili rojstvo Puškinovo, a bilo jih je malo, ki so poznali njegov pomen.

Danes pa ga proslavlja ves narod od prvega do poslednjih njegovih oddelkov.

Ako pa je resnično, da je Puškin ruski narodni pesnik, je naroden in postane čim dalje bolj naroden tudi za ostale Slované. Kajti slovanska duša in slovanski duh ostaje, kljubu tujim vplivom, povsod sposoben, da razume sam sebe, torej tudi proizvode, ki so se vstvarili v razumljenju slovanskega duha.

Veliki narodi pripoznavajo, da Puškin spada v vrsto velikih duhov vsega človeštva; toliko bolj ga morejo in morajo ceniti poleg ruskega vsi ostali Slovani.

V resnici je v slovanskih narodih tudi večja ali manjša zavest, da je Puškin tudi njih, slovanski pesnik. Zato prevajajo njegova dela; zato ga čitajo, kolikor možno, v cenih izdanih izvirnika, in zato so ga v duhu, po revijah in novinah proslavljali tudi oni.

Še celó Poljaki, ki so tudi gledé na rusko književnost radi pristranski, so se udeležili Puškinu posebe prirejenih slavnostij, n. pr. v Petrogradu, Varšavi in Krakovu. Tu in tam so tudi drugi Slovani priredili Puškinovo slavlje, v obče pa se v duhu udeležili slavnostij, prirejenih po vseh mestih in kotih prostrane Rusije. Mnogo brzozavnih pozdravov so poslali drugi in avstro-ogerski Slovani k glavni slavnosti v Petrograd, kamor je na povabilo odšlo tudi več slovanskih rodoljubov, zlasti zastopnikov novinarskih.

Puškinova slavnost ne ostane bez ugodnega sledu na ves ruski narod, zlasti pa na množice in učečo se mladino. Ta dobi odslej še večo priliko seznaniti se z duhom in lepoto Puškinovih del po raznih za njo pripravljenih cvetnikih (hrestomatijah). A tudi slovanski narodi so dobili priliko, premišljevati o vrednosti kulturne vzajemnosti. V resnici Puškinovo slavlje je eminentno kulturni praznik ruskega naroda in tudi skupnega Slovanstva.

O Puškinovi slavnosti.

V slavnostni seji Petrograjske akademije znanostij je prečital veliki knez Konstantin Konstantinovič brzozavko carjevo, da v svo dušo prisostvuje Puškinovi proslavi, dasi ne more biti osobno prisoten; določil je ustanovo Puškinovega fonda, za kateri naj se da vsako leto 1500 rubljev. — Država je prevzela oskrb za Puškinovo gomilo in kupila njegovo posest, kjer naj se napravi dobrotna ustanova. Hči Puškinova, vdova general-majorja Hartunga, dobi odslej zvišano penzijo 3000 rub.

V Moskvi je izšla knjiga, v kateri so zbrane vse pesni, katere so ruski pesniki zložili na čast Puškinu ter druga, v kateri so zbrane one, ki so se zložile povodom Puškinove proslave.

Puškinovo razstavo so otvorili v veliki dvorani carske Petrograjske akademije po inicijativi akademika Majkova. Obsega slike pesnika, njegove rodbine, prijateljev in sodasnih književnikov, rokopise in dela pesnikova. V vsem je nad 300 portretov. Mnogo je slik, ki prikazujejo razne prizore iz pesnikovega življenja in iz njegovih del; tudi je mnogo njegovih relikvij. — V izložbi Fišerjevi v Moskvi je izšel album z 240 slikami in posnetki rokopisov.

V Odesi se je Puškinova proslava pričela 5. junija z razstavo; 6. junija je bila velika slavnost, prirejena od pisat. podpor. društva.

V Helsingforsu v Finski je v Aleksandrovschem gledišču bila 28. maja Puškinova proslava (odlomki dram in oper), katere čisti dohodek je namenjen v ustanovo Puškinovega stipendija za gimnazij

Puškinova slavnost v Petrogradu se je pričela 6. jun. na večer s slavnostno večerjo na čast tujim udeležencem. Došli so gosti iz Pariza od naučnega ministerstva; iz Belgrada Ristič in dr. Todorovič, iz Praga 15 oseb, največ novinarjev. 7. jun. je bila slovesna zadušnica, opoludne slavnostna seja v dvorani konservatorija, na večer obed v vojaškem klubu, kjer je igrala godba, se pele pesni in izre-kale zdravice. — 8. jun. ja je bila slavnost s plesom v Tauriški palači.

V samostanu Svetogorskem, kjer je pesnik pokopan, je bila 6. na večer in 7. v jutro slavnostua služba božja. Deputacije so položile vence na gomilo. V gledišču je bila predstava, pele so se na Puškinove besede zložene pesni in Hlavačeva himna; 7. opoludne predstava za narod: opis življenja in del Puškinovih, žive podobe in opera »Rusalka«; pozneje zopet predstava, s predstavljanjem Puškinovih jedno-dejanskih dram in odlomkov oper, katerim so libreta posneta po Puškinovih delih.

Na poljskem Puškinovem banketu v Petrogradu je bilo izrečenih več napitnic za poljsko-rusko pobratimstvo. Senator Koni je povdarjal, da sta Mickiewicz in Puškin, največa pesnika teh dveh narodov, smatrala bratstvo možnim, dasi sedaj težko dosegljivim. — Andrejevski je dokazal, da so celo v pesni »Klevetnikom Rusij« ideje za spravo; Arsenjev smatra podstavo jedinstva slovstvo, narodnost in versko svobodo. Syromjetnikov je naglašal važnost novejše ruske in poljske književnosti. Spoznavanje teh obudi v mlajšem naraščaju obeh narodov ono medsobojno spoštovanje, ki je nedostajalo starejšemu. Poznanjski Poljak Donimirski je kazal na pravicoljubje, ki se kaže v Puškinovih poezijah. Kotulovski pravi, da Poljaki slavé Puškina isto tako kakor Rusi. Istitost njegovih del, odkritost in ljubezen, ki odmeva iz njih, si pridobi srca vseh. Dr. Dymcza opominja, da slovanski rodovi ne smejo drug drugega pobijati, temveč se morajo združiti v skupno delo.

Poleg banketa so priredili Poljaki v Petrogradu še »Puškinov večer«. Nagovor je imel urednik »Kraja«, Pilz. — Ptašicki je razpravjal o glavni Puškinovi drami »Boris Godunov«.

V Krakovu so 1. jun. v dvorani »saškega dvora« priredili vseučilišni profesorji Sokolski, Morawski in Zdziechowski Puškinovo proslavo, pri kateri so bili prisotni najuglednejši Krakovski Poljaki. Profesor Sokolski je ocenjal pomen Puškinov ter omenil, da so Poljaki doslej malo umeli idejo slovansko, a da se ta sedaj pri njih razširja vedno bolj. V imenu vzajemnosti slovanskih narodov na polju vede, umetnosti in kulturnega dela je napil v slavo Puškinovo. — Dr. Gorski je napil vsem onim, ki v ruski in v poljski književnosti delujejo za vzajemnost. Prof. Zdziechowski je nazdravil grofu Levu Tolstemu kot sedaj najnaprednejšemu reprezetantu ruske književnosti. — Dr. Rozvadovski je pozivljaj Poljake, naj ne zametajo ruske vede, književnosti in umetnosti, ki si je v vsi Evropi stekla priznanje. Nasovetoval je ustanovitev društva v Krakovu, ki naj goji in širi vseslovansko idejo z izločenjem politike.

V Sofiji je priredila »Slavjanskaja Beseda« slavnostno seja v Puškinovo proslavo.

Ob stoletnici Puškinovi je čital v jugoslov. akademiji znanosti in umetnosti dr. Milivoj Šrepelj svojo razpravo o pesniku, o njegovem vplivu na hrvat. pesnike ilirske dobe in o hrvat. prevodih Puškinovih umotvorov.

Česko časnikarsko društvo v Pragi je poslalo Petrograjskemu časnikarskemu odboru povodom Puškinove proslave umetniško izvedeno adresno.

Na Cetinju. »Zetski dom« je bil okrašen z zastavami in velika čitalniška dvorana praznično olepšana. Tu so se zbrali carsko-ruski posel Gubastov, diplomatični in drugi dnstojanstveniki; knez Nikola je došel s kneževičem Mirkom. Slavnostno sejo je otvoril knez Mirko. Opomnil je, da se je seznanil z ruskim jezikom in slovstvom, da je spoznal Ruse kot velikane na raznih poljih, in da je jeden kot najslavnejših Puškin, katerega je zlasti navdihnula solidarnost slovaestva. Na to je govoril Gubastov, spominjaje, da je Puškin po Vuku Karadžiču spoznal krasoto srbskih narodnih pesnij ter dvojje prevedel na ruski jezik; in kako so Srbi s prevodi Puškinovih del skrbeli za to, da njih narod spozna tega genija. Na to je prof. Perovič proslavljal pesnika, na kar je sledila deklamacija nekaterih njegovih pesnij.

* * *

Na poljskem Puškinovem banketu v Petrogradu je bilo izrečenih več napitnic za poljsko-rusko pobratimstvo. Senator Koni je povdarjal, da sta Mickiewicz in Puškin, največa pesnika teh dveh narodov, smatrala bratstvo možnim, dasi tedaj še za težko dosegljivim. — Andrejevskij je dokazal, da so celo v pesni »Klevetnikom Rusije« ideje za spravo. Arsenjev smatra podstavoj jedinstva slovstvo, narodnost in versko svobodo. Syrometnikov je naglašal važnost novejše ruske in poljske književnosti. Spoznavanje teh obudi v mlajšem naraščaju obeh narodov ono medsobojno spoštovanje, ki je nedostajalo starejšemu. Poznanjski Poljak Donimirski je kazal na pravicoljubje, ki se kaže v Puškinovih poezijah. Kotulovski pravi, da Poljaki slavé Puškina isto tako kakor Rusi; istinitost njegovih del. odkritost in ljubezen, ki odmeva iz njih, si pridobi srca vseh. Dr. Dysmoza opominja, da slovanski rodovi ne smejo drug drugega pobijati, temveč se morajo združiti v skupno de'vo. — Poleg banketa so priredili Poljaki v Petrogradu še »Puškinov večer«. Nagovor je imel urednik »Kraja«, Pilz. — Ptašički je razpravljaj o glavni Puškinovi drami »Boris Godunov«.

— : : —

Puškinova slavnost na Dunaju.

Uže rano spomladi so bili v Dunajskem akademiskem društvu »Slovenija« sprožili misel, da bi slovansko dijaštvo na Dunajskih viših šolah dostojno praznovalo stoletnico rojstva A. S. Puškina, ljubljenca ruskega naroda in po vrednosti uvažavanega pesnika med Slovani in drugimi narodi. Umevno je, da so se akad. društva drugih Slovanov takoj oprijela iste misli, zasnovala so si odbor, in ta je marljivo pripravljaj se za slavnost. Dijaška društva so si pridobila vrlih in priznanih sil med slovanskimi umetnicami in umetniki. Sestavili so takó dolg, v vseh točkah zanimiv program in določili slavnost v 7. dan junija, t. j. dan rojstva Puškinovega. V veliki dvorani ob Ringu (Cursalon) se je zbralo v večer mnogo slovanskega odbranega in odličnega občinstva. Došlo je sozebno mngo lepega spola. Prišli so nekateri po imenu znani in slavni Slovani celó od daleč, z Dunaja pa razni zastopniki slovanskih držav, med njimi

ruski poslanik grof Kapnist. Izmed Slovakov je bil prisoten slavni pesnik-pisatelj Hurban-Vajanský. Spored razdeljen na 2 dela, se je pričel s popuri iz slovanskih pesnij in z overturo iz »Ruslana in Ljudmily«, opere M. S. Glinke. Oboje je izvrševal vojni orkester 1. bosn. polka pod vodstvom svojega kapelnika g. F. Bema. Na to je imel predsednik slavnosti, dr. D. N. Vergun, daljši slavnostni, strokovno sestavljeni govor. Zatem je sledila himna F. J. Hlavača, na slova K. K. Slučevskega, katero je pel zbor Slovanskega pevskega društva. Ženski zbor istega društva pa je izvršil »Devici Krasavicy iz opere „Евѣнїи Оубрїннѣ“ P. P. Čajkovskega. Naključje je nanese, da je ravno ob tej slavnosti, na povratku iz Rusije, prebivala na Dunaju Slovenka gospodična Eleonora Jenko, hči dr. Jenkova v Ljubljani, dokončavši prvo leto medicinskih studij na Petrograjskem vseučilišču. Naprošena, je z dovoljenjem roditeljev, deklamovala dve Puškinovi pesni, seveda po izvorniku, namreč: a) »Къ морю«, b) »Бонапартъ и Черногорцы“ iz „Пѣсень западныхъ Славянъ“. Izgovarjala je, kakor prava Rusinja, takó, da jej ni poznati, da bi bila iz drugega slovanskega rodu. Odličilo jo je občinstvo, in dobila je dva venca. Sledile so še druge pesni, in naposled je v 1. oddelku nastopil tamburaški orkester hrv. akad. društva »Zvonimir«. — V II. oddelku je pel zbor srbskega ak. društva »Zora« srbske narodne pesni St. Mokranjca »Iz moje domovine«. Gospodna. Dragica Kovačević, Hrvatica je igrala na klavirju: »Les danses des Elfes« Sapelnikove in pa balado Chopinovo. Za njo je pela gēna. Marija J. Ulrichova »Tocka«, romanco Čajkovskega, in pa »Lastavice«, romanco Iv. Zajca. Gospod N. N. Ryškov je pel »Невольнo къ этимъ грустнымъ берегамъ“ iz opere »Русалка“ A. S. Dargomirskega in »Я помню чудное мгновенье“, romanca M. J. Glinke. — Slovanski pevski zbor je pel »Dvě rozy«, zložil C. A. Cui, na besede Puškinove. Opomniti je treba, da je vmes jedna deklica deklamovala nekaj Puškinovega v prevodu, in da je operni pevec Čeh Pacalt preko programa iznenadil občinstvo s tem, da je zapel več lepih pesnij.

Tu smo samo naštevali točke programa, a pripomniti je treba, da so zbori in posamični izvrševalci in izvrševalke izpolnili svoje zadače bez izjeme izborno. Pojedinke in pojedinci so od kraja dobili velike in krasne vence, a občinstvo je ploskalo z odobrenjem, ki je prihajalo neprisiljeno od srca. Težko je tu razločevati, zato ker je bilo zares vse dovršeno. Koncert je trajaj čez 3 ure, in vendar ni bilo občinstvo utrujeno, ker je bila tudi razdelba sporeda zares pravilna. Občinstvo se je prek in prek zabavalo, veselilo redno zadovoljnostjo zapustilo dvorano. Akademiška društva slovanska se niso bezuspešno trudila in so dokazala, da morejo lotiti se tudi težavnega dela, kakoršno je vključevala Puškinova slavnost, a so se tudi v novo osvedočila, da imajo simpatije v slovanskem občinstvu in v umetniških slovanskih krogih. Moralni dobiček bodi jim v zadoščenje za veliki trud.

— : : —

Razpor na Kranjskem.

„In Krain hat sich der nationale Streit schon so ausgetobt, dass die Slovenen sich neuester Zeit den Luxus gegenseitiger Befehdung gestatten; nebenhei bemerkt, es ist dies ein Grund mehr zu befürchten, dass in einem Grossslovenien bei nationaler Einigkeit die Zustände auch nicht sehr schön sein würden.“ „Das Vaterl.“, 8. Juni 1899.

Torej ti, ki ne privoščijo Slovencev »Zjedinjene Slovenije« in ž njo zagotavljenega obstanka, izvajajo, da bi se v »Veliki Sloveniji« prepirali v še večji meri,

nego se praskajo na Kranjskem, kjer je menda uže prenehel narodni prepir. Kakó prijeten izvod za tisti sistem, ki tlači Slovence v obmejnih pokrajinah, in ki bi rad oslabil Slovence tudi v jedini deželi, kjer morejo vsaj sedaj odločevati sami med seboj!

Na Kranjskem ste dve stranki uže davno, dalje nego jeden človeški rod. Zvunanji dokaz je to, da izhaja glasilo jedne stranke, »Slovenski Narod«, uže 32, druge stranke, »Slovenec«, pa 27 let. »Novice« očeta Bleiweisa so skušale do tch dveh listov jediniti in probujati vse sile neznatnega, do popolne narodne onemoglosti oslabevshega narodiča. Z vso svojo modrostjo in svojih svetnikov pa pomočnikov ni mogel Bleiweis zaprečiti tistih stremljenj, ki so koncem koncev dovajala in dovedla do dveh samostojnih strank. To razkrojenje narodnih sil je slabo vplivalo tudi na obmejne pokrajine, in le velika narodna sila je zaprečila trajanje razporov, n. pr. na Štirskem ali Primorskem, specijalno Goriškem.

Stranka, ki si prisvaja varovanje cerkvenih in verskih interesov, je postala prava latinizatorska, kot taka prava sovražnica Slovanstva. Ni mnogo let, ko je dospela do skrajnosti in teptala kot besna vse, kar je slovanskega. Nasprotna stranka, ki se v svojem nasledstvu imenuje danes n a r o d n o - n a p r e d n a stranka, je dolgo časa dobro branila se zlasti proti temu, kar je zagrešala latinizatorska stranka v narodnem in v obče slovanskem pogledu. Rimska stranka pa v istem času ni videla lepšega posla, nego ovajati gibanje narodne stranke, in gledala je, da bi našla pičico, katera bi prijavila protislovanskemu sistemu.

Razmere so bile zlasti do srede devetdesetih let skrajno tužne, in začelo se je bilo nekoliko boljšati, ko je dobil prvi privilegovani katolik slovenski škofovo palico in mitro. Obe stranki ste se bili začeli nekako bližati, zosebno odtlej, ko je Ljubljanski knezof odšel v Gorico na sedež ilirskega metropolita, ki dobi te dne poleg knežjega še kardinalski klobuk.

Nesreča pa je nanesa, da so se pri glasilu narodne stranke v svojo brambo lotili najnesrečnejšega orožja. V prejšnjih letih so bili pri narodni stranki preleni, da rabimo najpohlevniši izraz, in takó zvana narodno-katoliška stranka« jih je prehitela z agitacijo in tudi pozitivnim delom. Katoliška stranka ima dober nos in neporušno lastnost, da se suče po vetru. Ona je vajena slušati in s tem sebi koristiti. Svoj interes jej ji več, nego drugi interesi, in če nanese doba ali prilika, da jej daje protislovanski sistem več dobička, ukloni in pokloni se takoj temu sistemu. Če pa je sistem tak, da more — bez zamere na zgorej — delovati tudi v narodnem pogledu, potegne se tudi za narod, in ker je vajena verskemu fanatizmu, prenese ta fanatizem tudi na narodno polje. Iz tega si moremo razlagati, da se kaže ta stranka danes narodno celó bolj gorečo nego narodna stranka. Katoliška stranka je n. pr. po svojem glasilu pred leti pljuvala po vsem tem, kar je ruskega; letos pa so pristaši te stranke ruščino zagovarjali bolj, nego členi narodne stranke. Katoliška stranka se po takem giblje rada v skrajnostih; to je njeno življenje. A ker gleda na pihanje vetrov, je nezanesljiva stranka, in takó je človek ne more biti vesel, niti tedaj, kedar je na pravem potu, in kedar deluje zares narodno in v narodno korist.

Kdo more slovenskemu narodu zajamčiti, da se katoliška stranka ne zveže s slovanskimi neprijatelji, ako bi n. pr. zaukazal sistem, da naj dobi nemški živelj s pomočjo poljskega plemstva v državem zboru zopet večino?

Slovanski narod more iz tega, kakó postopa kat. stranka sklepati, ali veje na zgorej dober ali neugodan veter; če popušča narodno ladijo, je to znamenje, da se tudi zgorej obračajo proti Slovanom. Katoliško stranko bi mogli v tem pogledu primerjati z židovskimi barantači; kedar se komu godi dobro, se mu Žid laska in mu hoče po sili pomagati, v najhujši sili ga pa zapusti. To je tužno, a resnično, in zato mora tudi slovenski narod skrbeti, da se znebi premoči katoliške stranke, ne radi vere ali kake prisvojene liberalnosti, temveč radi tega, da bode ladija narodova pod zanesljivim krmilom. Tudi ne sledi, da bi s tega stališča zametali narodno pomoč tistih, ki so glavni delavci katoliške stranke. Nasprotno, treba je vse moči zbrati, a takó, da ne bode imela premoči jedna stranka, ki se uklanja izpremembam vladnih sistemov.

Ako so pri katoliški stranki zares narodni členi, ne bodo se protivili skupnemu sodelovanju na narodnem polju.

To pa je treba tudi povdarjati v interesu postenih rodoljubov v katoliški stranki, da je treba zatrei, zadušiti vse, kar odganja take rodoljube od današnje narodno napredne stranke.

Tako orožje, kakor je ta stranka porablja proti katoliški stranki, je danes nespametno i je v jedru bez vsakega zmisla.

Kolikor ni tudi žalostno, je v resnici smešno, prekuhavati staro rihto liberalizma na Slovenskem. Res je provzročilo slepo mahanje in udrihanje katoliške stranke po liberalizmu, ki ga ni bilo, da so z napačno taktiko branili se, oziroma se še branijo proti katoliški stranki

Z »liberalizmom« je kat. stranka nepošteno ločila mandate med narodom, in to je ničevno orožje; kajti na Slovenskem ni ne pravega, ne pokvarjenega liberalizma. Če imajo pojedini naobraženci svoje nazore, ne sledi iz tega, da bi jih imel ves narod, in še najmanj, da bi jih vsiljevali narodnim množicam.

Liberalizem na Slovenskem je v pozitivnem pogledu bez pomena, v negativnem pa na škodo vsega naroda. Kdor ga neznanja, laže narodu nekaj, česar ni med njim; kdor ga pobija, maha po zraku in kaže, da ima druge zahrbtnje namene, naj si bodo dobri ali slabi.

Kaj potrebuje slovenski narod nazore ali celó moč liberalizma? Slovenski narod šteje malo više izobražene inteligencije, a vse drugo je v vrstah preprostih slojev raznih vrst. Čemu je tem slojem potreben nauk o liberalizmu? Narodu je potrebno, da se ohrani pošteno, da se bode razvijal pošteno in da si zboljša za materijalni in narodni obstanek svoje položnje.

Kaj hoče doseči liberalizem na Slovenskem? Nič, ker je onemogel ravno takó kakor konservatizem. Slovenski konservativci ne dosežejo bez drugih pomočnikov ničesar, a na škodo narodu bi se bezvspešno upirali, ker so tudi med drugimi narodni stranke in zastopniki toliko pametni, da ne dopusté nič škodljivega, po čemur hrepeni konservatizem v raznih frakcijah; doslej imajo Slovani skušnjo, da

jim je škodoval le liberalizem. Zato je ta razvpit, in je bolje, da ga niti imenujejo ne na Slovenskem.

Ako so slovenski rodoljubi pošte: o odbili očitane, kakor da bi bila vera v nevarnosti, je tudi pošteno, da ne dovolijo pogrevati fraze o liberalizmu.

Slovenski narod potrebuje jednotnega napredka in življenja; ne konservatizem, ne liberalizem kot tak ga ne reši; reši ga le zjedinjena sila vseh narodnih delavcev in pa pomoč krvnih bratov. V tem je rešenje in napredek za slovenski narod, ne pa v strankarskih frazah o liberalizmu in konservatizmu.

Nespametno je bilo tudi, da je narodna stranka pobijala gospodarsko delo kat. stranke; v tem si je le škodovala. Konsumna društva so vendar nekaj sama na sebi vrednega; zlorabiti se dajo, kakor vsako sredstvo, a obračati se je treba le proti zlorabi, ne pa proti sredstvu samemu na sebi. O tem tu dalje govoriti, bilo bi preveč.

Na Kranjskem menijo pri narodni stranki, da so imeli vzrok, ne glasovati za predlog, da bi se dalo 1000 gl. podpore »Narodni straži«. Drugod ne morejo misliti takó, ker ne umejo vzrokov, da bi se moralo postopati na takó tužen način. Nemci in Italijani postopajo vendar drugače v takih slučajih, in zato je treba sklepati, da razpor na Kranjskem je dospel uže do nezdravih razmer. To se je pokazalo tudi sedaj, ko je kat. stranka ostentativno odrekla sodelovanje pri namerjanem, a skazenem posvetovanju narodnih zastopnikov gledé na Binkoštni nemški program.

Taka razdvojnica uničuje narodne moči na znotraj in slabi vpliv in ugled vsega itak zasmehovanega naroda na zunaj.

Kranjski Slovenci mislijo, da smejo svobodno takó postopati, kakor da bi razpolagali nad vsem narodom. Ne, gospoda; ako ni fraza, da je nekoliko prebivalstva raznih pokrajin, ki se pokriva z imenom naroda slovenskega, potem kranjska gospoda obeh taborov ni brez moralnih dolžnostij do vsega naroda. Tudi če ta gospoda zastopa formalno samo kranjske volilce, je dolžna zatrei med seboj vse, kar škoduje vsemu narodu. — Ako so slovenski volilci Kranjske zadovoljni s postopanjem svojih poslancev, s tem ni dokazano, da je ves narod na Kranjskem zadovoljen z njimi. Občega volilnega prava slovenski narod niti na Kranjskem še nima, torej tudi ne morejo kranjski slovenski zastopniki trditi, da postopajo soglasno z vsemi sloji naroda na Kranjskem. Toliko manj zastopajo kranjski Slovenci Slovence obmejnih pokrajin; moralno dolžnost pa vendar imajo, da se ne pregrešé proti skupnim interesom slovenskega naroda. Doslej nima slovenski narod nacionalnih zastopnikov samo za narodne interese; toliko bolj je dolžen vsak poslanec skrbeti, da ne pride v navskrižje s skupnimi interesi slovenskega naroda. Stranke pa imajo še več moralno odgovornost, nego pojedinci.

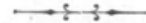
Ako so se torej hoteli posvetovati slovenski poslanci v skupnem narodnem interesu radi nemškega programa, je bila dolžnost obeh kranjskih in vseh slovenskih strank ali zastopniških skupin, priglasiti se k skupnemu posvetovanju.

Glejte, kakó delajo Nemci, vsak njih poslanec more ali mora romati od dežele do dežele; in skupne interese varujejo in branijo vsi v vseh strankah in frakcijah. Ali ne veže ista dolžnost stokrat bolj slovenske poslance? — Obmejni Slovenci so bili le

preveč indiferentni, da so mirno gledali na vedenje in praskanje slovenskih strank na Kranjskem. S to nepustljivostjo so se obmejni Slovenci sami pregrešili proti sebi in vsemu narodu. Takó ne more iti dalje, ako noče narod trpeti vsesranske škode na znotraj in zunaj.

Ako je na Česškem potreben skupen »narodni svet«, bil bi na Slovenskem še mnogo potrebniji. Ta bi imel tudi zadačo, navskrižnosti presojevati, da bi bil mir za skupno postopanje. Ravno konferencija v Haagu vceplja misel o narodnih svetih tudi za razpore med strankami jednega in istega naroda.

Na Kranjskem je treba napraviti mir, ker škoduje vsemu slovenskemu narodu. Principijalna navskrižja v narodnem delu na Slovenskem nimajo smisla, in ko bi ga imela, pa dandanes aktualna niso. Slovenci ne morejo trpeti prepira na Kranjskem, ker jim škoduje moralno, in jim grozi z občo narodno in politiško škodo, kakor dokazuje naš spredej postavljeni motto iz »Vaterlanda«. Videant consules . . .

Iz deželnih zborov.

Istrski. Italijani so pogrevali stare tožbe o krutosti vlade, ki hoče zatrei Italijanstvo, in o nasilju Slovencev. Bennati je pretel, da 30 milijonov Italijanov gotovo ne priusti tega, da bi padli njih predbojevniki. Ko je vladni zastopnik zavračal napade radi hrvat. gimnazije in dokazoval njegovo potrebo, je zaklical neki poslanec: »Kdo bo pa pasel purane?« Resolucija proti hrv. gimnaziju v Pazinu se je seveda sprejela.

Zadnja seja. Italijani so interpelovali vladnega zastopnika, zakaj je dovolila vlada, da se je slovenski politiški shod v Šmarinah vršil v šolskem poslopju. Boječi vladni zastop. glavar Fabiani je opravičeval šmarijskega učitelja, ker je shod dovolila krajna šolska oblast, a dejal, da se mu to ne zdi prav, ter da hoče skrbeti, da se kaj takega ne ponovi. — Nato so se Italijani protivili slovenskim trobojnicam, katere bi morala vlada odločno prepovedati v Istri, kjer ima jedino pravo italijanska trobojnica, katero pa vlada preveč zatira in proganja. — Zahtevali so strogo preiskavo proti zločincu, ki je vpisal v Pazinsko mapo slovensko ime s sloven. pravopisom. Naposled se je sprejel protest »vse dežele« proti hrvat. gimn. v Pazinu. Dež. sodišče je prosilo dovoljenja, da sodnijsko postopa proti posl. Mandiču kot uredniku »Naše Sloge« radi nekega razžaljenja v listu. Zbor ni dovolil samo tega, temveč tudi, da ga takoj zapró.

Nižeavstrijski. 30. maja. Schlesinger stavi nujni predlog, da naj dež. zbor protestuje proti ogerskim propozicijam glede nagodbe. Nujnost se soglasno sprej me. V debati povdarja dr. Lueger potrebo skupnega odpora proti Oggerski. Kršč. socijalci bodo vedno stali za nemško celoskupnost, in velika sreča je, da so se Nemci zjedini v saj glede narodnih teženj. Dež. zbor kot jedini sedaj zborujoči zastop ima dolžnost, da zavrne z vso odločnostjo ogersko predrznost. — Dostavak Noskeja, da se vlada pozove, naj skliče državni zbor, se je zavrgel z 32 proti 31 glasom.

2. junija. Velika antisemitična pojava. Steiner je poročal, da v bolnicah provzročajo največ stroškov poljski in ruski Židje iz Galicije in Rusije, — Ofner obžaluje, da se v tem povsem denarnem vprašanju vzbuja verska strast. Schneider kliče: Vse Žide treba pobesiti. — Lueger nasprotuje dež. maršalu, ki kliče razgrajalce k redu. — Schneider prične o umoru v Polni. Ako kak Žid zakrivi zlodejstvo, podkupijo se justični minister in sekcijski načelniki, da ga oprosté! Vse uradništvo v pravosodju je po Židih podkupljeno.

Poročila.

V Norimberk je došel mestnemu совету uradni list iz Plzna v češčini. Vrnul se je z zahtevo prevoda. Plzen pa je odgovoril, da priznava, da ne more zahtevati od Norimberka znanja češčine in zato pošilja nemški prevod, — a da pričakuje, da isto tako postopa Norimberk tudi nasproti Plznu, ki je češko mesto ter mu pošilja češke dopise. — Župan je v magistratni seji pripoznal, da je to logično in pravično, in zato se ne bodo več vračali češki dopisi, temveč preskrbé se prevodi. »Ostd. R.« seveda besni radi nesramnosti Čehov in prijenljivosti Nemcev, a značilno je vendar, kako sodijo trezni možje.

»Čisti« Frankovci so 11. junija glavno skupščino, na katero je došlo nad 100 kmetov, 25 vseuliščnikov Zagrebških ter 25 gostov iz Hrvatske, Dalmacije, Istre, Bosne in Hercegovine. Od resolucij je najvažnejša, da se v Hrvatski in Dalmaciji zbirajo podpisi za združenja. Tudi nasprotnikom se je zabavljalo. Na gomilo Starčevićovo so položili več vencev.

Pri obč. zboru nem. polit. društva v Celovcu so dali odvetniški zbornici strog ukor, ker premalo ali celo nič ne stvori proti provokacijam dr. Krauta. A vsa njegova pregreha je, da urađuje slovensko. Dolej mu zakon tega ne prepoveduje, pač pa nemško narodne zahteve za Koroško.

V bogatem Olomuškem kapitelnu sedaj ni nobenega Čeha. Kanoniki se rekrutujejo iz samih plemenitašev vseh dežel. Sedaj je bil voljen šele 34 letni Prusak baron Grimmenstein, župnik pri sv. Mauriciju, dasi je nad polovico vernikov Čehov, a novi kanonik-župnik ne razume češčine. — Novim kanonikom je bil voljen vitez Mayer, istotako trvd Nemeč. Čehi opravičeno zahtevajo prenarodbo pravil temu kapitelu v češki zemlji.

V Pliberku na slov. Koroškem je bila velikonemška »Liedertafel« z večnim »hajljanjem«. Slovenci so bili povsem mirni, in niso posnemali, »nemških« Celjanov, ki so vlani s kamenjem sprejeli Sokole.

Misel o ustanovitvi nemškega vojaškega šolskega društva se je opustila v toliko, da se ustanové le stipendije za vojaške otroke, da se morejo izobraževati na nemških šolah.

Oblasti Manastirskega vilajeta so na prijavo, da bolgarski komiteti snujejo upor, zatvorile do 40 Bolgarov. To je vzbudilo veliko razdraženost med prebivalstvom, da se je na več krajih uprlo. Vojaki so posredovali in na mnogih krajih je došlo do krvavih pobojev. V Prilipu samem je bilo 16 Bolgarov umorjenih. Bolgari iz tega mesta in okraja se pritožnjejo o tem, da so denunciacije o uporu neosnovane, in so se obrnuli s prošnjo do sultana, da se ustavijo neopravičena proganjanja Bolgarov. Turki zavračajo krivdo na Bolgare, in sultan je poklical bolg. diplom. agenta in mu naznanil, da odgovornost pade na bolg. vlado.

Pri sprejemu holandskih romarjev je izjavil papež, da so ga izključili ad konferencije miru, a holandski katoliki tega niso krivi; temveč oni, ki so si osvojili Rim. Spomnijo naj se moža v Nemčiji, velikega državnika in bistroumnega diplomata, ki je prosil papeževega posredovanja v razporu med Nemčijo in Španjsko. Iz tega se razvidi, da je Kristov namestnik čuvaj miru. To je zadača višega pastirstva. A sedaj, ko narodi sami uvidijo, da je potrebno razoroženje ali vsaj omejitve oboroženja, sedaj se izključuje papež od konferencije. To mu je tem huje, ker je uže 23 let jetnik v Vatikanu in se ne sme

prikazati na ulicah Rima bez nevarnosti, da bi bil sramočen in napadan.

Posl. Lorber se je v Ljubnem jezil, da dohajajo na avstr. visoke šole slušalci iz Rusije. W. Allg. Ztg. omenja, da učna uprava ne more zavračati slušalcev iz narodnostnih ozirov, ako imajo sicer vsa uslovja za sprejem. Akademija v Ljubnem pa doslej še ni imela med slušalci Rusa. — Kaj bi rekli Nemci, ako bi se Slovani protivili agitatorjem buršem iz Nemčije?

Cesar bo ob velikih vojaških manevrih 16—20. sept. prebival v Celovcu v tamošnjem dvorcu. Za avdiencije je določen 17. sept.

V Dunajskem mestnem zboru je 9. jun interpeloval dr. Gruber, zakaj se je odvzela nemškemu Schulvereinu subvencija, in to celo ob času, ko so se sprejele nekatere zahteve nem. nacionalcev v društvena pravila, in je s tem izgubil veljavo izgovor, da društvo služi strankarskim (liberalnim) namenom. Ni treba povdarjati, kolike važnosti je društvo za narodnostne interese Nemcev, in kako dober vtis bi to povsod obudilo, ako bi prvo nemško mesto v državi zopet pričelo podpirati to društvo. Tu je prilika, da pokaže mestni svet svoje tolikokrat povdarjano nemško mišljenje. Zato vpraša župana, ali hoče uporabiti svoj vpliv v to, da se Schulvereinu zopet dovoli prejšnja podpora. — Dr. Lueger je odgovoril, da so mestni svetniki svobodni in sklenejo, kar spoznajo za prav. Po razsodbi najvišega sodišča je vprašanje, ali sme mesto dovoliti to podporo. Ta razsodba namreč ne dovoljuje občini, da bi dajala podpore tam, kjer ni izključno v njenem interesu.

V Pomjanu v Istri so se pri volitvi v 3. razr. vršile mnoge nezakonitosti. Zakrivila jih je pa — vlada sama. Razpustila je prejšnji obč. svet, in poverila obč. upravo istemu Gugnazi, katerega je svojedobno sama odstavila od županstva radi nekorektnega poslovanja. In sedaj je volitno komisijo izročila lahonski stranki ter pri volitvi molčala k vsem nekorektnostim. Očito je, da hoče priboriti Italijanom večino nasproti Slovincem.

Upravno sodišče je 14. jun zavrnilo pritožbo občine Tremošne proti zgradbi nemške ljudske šole, katero ji je zaukazal dež. šolski svet Praški.

Tešinski mestni zbor je »radostno pozdravil« nemške postulate, dasi obsegajo »le minimum tega, kar morajo nemški poslanci neovhodno zahtevati za narodno eksistencijo nemškega ljudstva:« za jedno je izrazil polno priznanje nem. posl. za njih izjavo o zakonih za uporabo obeh dež. jezikov in za manjšinske šole, — ki značita nepravilno silo proti Nemcem! V zahtevanju nem. radikalcev, naj nem. liberalci odložijo deželno-zborske mandate češke, vidi atentat na težko oživotvorjeno nemško slogo ter se izreka za pridržanje mandatov, ker je to praktično (aha!) in v sedanjih razmerah potrebno.

V Klubu narodne stranke v Brnu je na shodu dr. Stranský obsodil nemški program. Kot odgovor nanj se je sklenulo, da predsed. čeških poslancev moravskega dež. zbora skiče poslance na shod, da se dogovoré, ali bi ne kazalo izstopiti iz stalnega mirovnega odbora za Moravsko.

Sileška deželna vlada je dovolila, da se v 4 občinah ustanové odbori »Maticе osvęty lidové.«

Kard. Koppa je mrzel sprejem v čeških krajih povodom birmanja vendar neprijetno dirnul. V listih se je dal izgovoriti, da ni hotel žaliti Slovanov, in podaril je 1000 gl. za češki srednji ustav v Mor. Ostravi. Mo-

ravani hočejo, da se ta vsota vrne in jo v namestilo ustavu naberó sami med sabo.

Nemčija se ji na mirovni konferenciji izrekla, da ne more sprejeti stalnega razsodišča. Z njim bi bila omejena suvereniteta vladarjev in nezavisnost narodov. Kralj, ki ima svoj naslov od božje milosti, se ne more odreči svoje suverenitete. Nemški cesar torej ne sprejme tega obvezila, tudi ako bi konferencija sklenula mirovna sodišča.

Dr. Kramaf je 11. jun. kritikoval nagodbene razprave in nemške postulate. Sedaj gre za to, ali se naj Avstrija zopet uda ogerskim zahtevam. Madjari so se nadejali, ako odjenja Avstrija, pride tu do spremembe sistema na korist Nemcem, in ti potem iz hvaležnosti Ogerski dovole vse, kar bo zahtevala. Tako se je nadejala tudi nemška opozicija. Pokazalo pa se je, da se naše ministerstvo more upreti nepravičnim madjarskim zahtevam ter ev. odstopi, ako bi ne prišlo do pravičnega kompromisa. V Pešti pa so se uverili, da ljubkovanje z nemško stranko vendar nima tolike veljave, kolikor so si obetali. Da bi mogli Nemci Madjarom jamčiti njih zahteve, seveda ni bilo misliti, ker nimajo zadosti glasov. — Program Nemcev obsega obči del in zahteve za posamične dežele. Zanimivo je priznanje, da se jezikovno vprašanje ne dá rešiti povsod jednako. Ta program bi bil razumen, ako bi za Nemci stala velika večina, ako bi za nekatere zahteve razpolagali z dvetretjinsko večino. A z demokratizacijo volilnega reda je nekdanje nemško gospodarstvo drž. zboru povsem nemožno. — Nemška manjšina ne more sama po sebi postati več večina, za to rabi pomoč drugih strank, ki jo pa pri germanizatorskih in nasiljskih težnjah ne bodo podpirale. Pravice Nemcev se ni nihče dotaknul. V Avstriji gre sedaj za sporazumljenje vseh narodov, ne za sporazumljenje z Nemci. Nemški jezik vlada na mnogih mestih. Ako mi to priznavamo, naj se zadovoljijo s tem; ako pa hočejo, da se zamči, moramo se njim upreti. Čehom sicer dovolijo notranji češki uradni jezik v čeških okrajih, a po ovinkih zopet hočejo vvesti nemški »posredovalni jezik,« in da vsak uradnik mora znati nemški »posredovalni jezik«. S tem bi bilo jamčeno, da Nemeec povsod dobi pravico. Za svoje okraje pa zahtevajo vso upravo, a ne pravično drugim, temveč povsem v nemško narodnem duhu. Za Češko zahtevajo določitev okrajev. Nekaj sličnega je bilo v fundamentalnih odstavkih. Ne morejo nam pa očitati, da smo v protislovju, ako njim sedaj ne potrdimo, ker nam oni še niso privolili drugih zahtev v fundament. odstavkih. — Od socijalne strani tega programa razvidijo soc. demokrati, za koga so delali, ko so pod Badenijem parlam. boj odločili nemški opoziciji v korist. I zgubili bi bili v boju bez soc. demok. Zgodilo se je, ker so soc. demok. v organizaciji, ki nima nič skupnega s češko-narodnim čustvom. Ničesar nimam proti temu da se organizujejo mednarodno, a protestovati moram proti temu, da so pod vodstvom, ki je nam sovražno. Program onemogočuje organizacijo socijalne demokracije v nemških okrajih, ker so tam delavci večinoma Čehi, a izključni nemški uradni jezik omejuje njih pravo do shodov in društev. — Določitvi okrajev, kjer bi bila češčina bezpravna, ne moremo nikdar pritrditi, v vsi kraljevini mora dobiti Čeh in Nemeec svoje pravo v svojem jeziku. — Ta program ne donese miru v državi, ker si narodi ne dajo mirno vzeti svojih prav in se boré za jednako-pravnost. Vedno ne odloča sila. Če tudi počasi in pozno, zmaga vendar pravica. Kar pa hočemo zase, moramo

dovoliti tudi drugim. Zase zahtevati pravičnost, drugim pa jo povsem odrekatí tam, kjer imajo moč, — tega ne more odobriti noben narodič, ki vidi v pravičnosti svojo^a zaščito. — Zgodovinski češki program je pravičnost, in niti sovražnik ne more oponašati najmanjše določbe v zakonih, od nas sklenenih, kjer ne bi vladala polna pravičnost. — Ako se nadejajo Nemci, da jim bo dolgi boj v dobiček, naj se ne nadejajo, da mi v tem boju oslabimo. Kriza zadnjih dnij je prošla bez uresničenja njih nadej; nadejano se, da se njim tudi v bodoče ne uresničijo.

Jugoslovani na Dunaju priredé 25. jun. ob 9. dop. velik shod v V. Margarethenplatz. Wr. Terassen Restauration. Razpravljalo se bo o položenu polit. strank v monarhiji.

Na Dunaju je bilo Slovansko pevsko društvo določilo veselico 17. jun. na takozv. Türkenschanze, to je nekoliko proč od mesta, na griču, v restavraciji z velikim vrtom in veliko dvorano. Uže naprej pa so pripovedovali, da zaprečijo to veselico nemški nacionanci, in res so prišli nemški visokošolci Wolfove barve pred časom v dotično dvorano, zasedli mesta, branili se, oditi, in tako so dosegli, da veselice ni bilo. Policija je prišla na pomoč, a ni se vršilo petje. Poročevalec tega je isti večer po naključju peljal se na tramvaju, kjer je mlad Nemeec jako dobre volje pripovedoval sam od sebe, da gre na Türkenschanze. Smejal se je in rekel, da je vse dijaštvo uže zunaj. Rekel je, da ni potreba, da Čehi nastopajo na Dunaju javno, naj gredo v Prago, Plzen ali pa Ljubljano. Tisti časi, ko so slovanski dijaki skupej peli ali čitali z nemškimi, »so hvala Bogu« uže minuli. — Tak je duh mladega naraščaja, duh Schönererjev. Čehi in drugi Slovani na Dunaju pa so še vedno bez organizacije in tu pa tam se bolj hvallijo na zunaj, nego da bi zaresno delali. Čehe čaka na Dunaju še hud boj, a slovanska lehkomyšlenost in prepirljivost je temu največ kriva!

Nemško-nacionalno društvo v Celovcu je sprejelo resolucijo za nemške zahteve.

V Belgradu se visoka šola preustroji v vseučilišče, ki bo šteló 5 fakult: bogoslovno, modroslovno, pravno, medicinsko in tehniško. Min. Adamovič je naredil, da se v srbskih kopaljskih ustanové meteorološke postaje s centralo v Belgradu.

Min. preds. Szell je izjavil 2. junija v ogerski zbornici glede nagodbe, da se definitivna uravnava ne dá več zavlačevati. Vladino prizadevanje je, da se to zgodi ustavnim potom, vendar ni dosti nadeje, da se doseže to. Sicer se prava Ogerske jednostransko in samostojno uredé. Pogajanja z Avstrijo niso dovedla do nobenega sporazumljenja. Torej ni izključena možnost, da nastopi kriza za avstrijsko ali pa za ogersko vlado. Prosi zbornico, da počaka do srede, 7. jun.; tedaj bo mogel polati meritorno izjavo. Kossuth izjavi v imenu nezavisne stranke, da zelo obžaluje, da so šli ministri k pogajanjem na Dunaj. Ako Avstrija prizna reciprociteto, potem velja dogovor; ako ne, potem naj se nagodbeni zakon iz leta 1867. strogo proizvede in ustanovi samostojna carinska država. Nezavisna stranka ne trpi umeševanja Avstrije, in protestovati se mora proti temu. Ona nima prava zahtevati drugih uslovij, kakor so bila dogovorjena v Badeni-Banffyjevi nagodbi, katero je korona potrdila. Imenom stranke mora slovesno zahtevati, da se ta dogovor ne spremeni v škodo deželi. Min. preds. pravi, da so bile njegove besede jasne. On ni govoril o razpravah za nagodbo. Temelj tej je reciprociteta. A da se dogovarja z avstr. vlado, je potrebno in važno. Nadalje protestuje, da se korona spravlja v debato.

Pritožba »Jedinstva« proti konfiskaciji članka o glagolici je bila ovržena. Dr. I. Mangier je dokazal, da je glagolica narodno pravo, da je biskupom dolžnost, da jo brani, in da drž. pravdnik nima prava do konfiskacije, ako list brani to narodno pravo. Kljub temu je sodišče potrdilo konfiskacijo v celoti.

V Prizrenu so se Albanci dogovarjali, kaj naj storé vsled preganjaj po skadarskem valiju, ki je mnoge bege iztirjal, druge zaprl in jim odvzel njih imetje. Pripravljajo se na vstanek v deželi.

Javni shod, ki ga je hotel prirediti Klub avst. narod. na Dunaju 28. maja v Hrvat. novi vasi, bil je po okrajnem glavarstvu prepovedan — ker bi se bil z njim kalil mir v občini. Bila je vendar prosta razprava v gostilni.

Na Sušaku se je 2. jun. sošlo 100 občanov, da se dogovoré o ustanovi polit. društva avtonomske stranke. Pravila je sestavil bivši župan dr. Mayländer.

Klub narodnih poslancev dežel. zbora kranjskega je proti izjavi kat. narodne stranke izjavil, da protestni shod proti nemškim terjatvam je bil umesten, ker se je z njimi prav resno bavil izvrševalni odbor desnice. Da bi bil potreben poslanec narodne stranke zaradi tega, ker je dvom o njih narodnostnem prepričanju možen — to odločno zavrača. Za podporo nemškega gledišča so morali glasovati, ker se je le tako mogla vzdržati podpora slovenskemu. Proti viši podpori za »Našo stražo« pa so glasovali, ker je katoliška stranka stvar nelojalno spravila v razgovor. — Nasproti izjavi, da katol. poslanci ne sedejo za mizo z liberalnimi, dokler ne pretrgajo ti zveze z Nemci, konstatujejo, da je ta zveza prenehala tedaj, ko se je sklenula med slov. strankama spravna pogodba, in da te pogodbe narodna stranka ni rušila. A katol. stranka je tudi sama dolgo vrsto let živel v najtesnejši zvezi z nemško v deželnem zboru kranjskem. Za shod so se pogovorili dr. Ferjančič, Hribar in Povše. Posl. Povše je o tem pisal dež. glavarju Deteli in posl. Spinčiču. Nečuvveno je, da katol. narodna stranka zavzema nasprotno stališče glede shoda, kateri priporoča drž. posl., deželni odbornik, načelnik slovanske krščanske narodne zveze Povše, jeden najodličnejših članov vodstva katol. narodne stranke.

V Opavi je bil shod nemških, čeških in poljskih učiteljev, ki so složno posvetovali se za zboljšanje svojega gmotnega stanja.

Nemški »Volkverein« v Celovcu je imel 1. jun. zborovanje. Poslanca dr. Lemisch in Dobernigg sta poročala o nemškem programu. Dokler se ne spremeni sistem, nima prememba vlade nobenega pomena, in boj traja dalje. Program je zadnji poziv na državo, da sklene mir z nemškim narodom. Dietrich je nasvetoval resolucijo, ki označi te terjatve kot minimum tega, kar morajo Nemci zahtevati. Dr. Lemisch se je izrekel za popolno ločitev na Češkem v narodnem oziru. Predno se ne prekličijo jezikovne naredbi in ne odtegne nagodba, bi bilo sezvanje parlamenta bez pomena.

Ruski predlogi o mirovnihi sodiščih sloné v glavnem na tem, da signatarne moči v slučaju, da nastanejo razlike v mnenju in prepiri, predno se poprimejo orožja, zahtevajo, kolikor to dopuščajo okolnosti, usluge in posredovanja prijateljskih močij, ki pa imajo le značaj prijateljskega sveta in ne obveznosti. Moči pa bi bile dolžne, da se obračajo na sodišča, v kolikor se sporna vprašanja ne tičejo življenjskih interesov in narodne časti prepirajočih se strank.

Nemško društvo v Tešinu-Bodelbachu je pozvalo v resoluciji dež. poslanca Fourniera in Richterja, naj nemudoma odložita svoja mandata, katera imata le po milosti Čehov. — Shod Schönerejancev je bil razpuščen, ker je Wolf rekel, da radi zatiranja Nemcev večina Nemcev ne more več slediti kaki državni stranki.

Schönerer je imel 28. maja v Cvitavi shod, kjer je izjavil, da je treba nezaupnosti proti združenim strankam, med katerimi je dr. Lueger — ker ni nobenega poročstva, da bi hotele svoje zahteve tudi izvesti. Zahteve so tako

skromne, da oddajajo nasprotnikom vse dobičke, Nemcem pa nobenega (!). Bez odločne zahteve samostojnosti Galicije se ne da za Nemce nič doseči. Italijanom na Tirolskem se odneha in Čehom na Češkem se celo priznava jednako-pravnost; kaj čuda, da postajejo drugi narodiči vedno predrznejši. Kar se je izgubilo po slabi upravi, se mora po novi, dobri, zopet pridobiti.

Dež. sodni svetnik Wanitschek je javno rekel, dokler bo on v Frideku sodnik, ne podpiše nobenega češkega spisa. V istini doslej še ni bilo v Frideku nobenega češkega zapisnika.

»Slovenec« je donesel »izjavo« vodstva kat. narodne stranke, da se ta nikakor ne bi mogla udeležiti od napredno-narodne stranke namerjenega shoda vseh sloven. drž. in dež. poslancev v protest zoper narodno-polit. program nemške državnozbornske opozicije. Razlogi tega sklepa so: Nemška opozicija sama svojih postulatov ne smatra resnimi (?), zato ne zaslužijo demonstracije slov. poslancev. Ta bi bila tudi v stvarnem oziru nepotrebna, ker je vseslovenski shod od sept. 1897. jasno in točno označil narodno-polit. stališče Slovencev. Katol. narodni in izvenkranjski dež. in drž. poslanci so se dosledno držali tega programa, o njih stališču nasproti nemškemu programu torej ne more biti dvoma. O narodno-napred. stranki, ki je glasovala za nem. gledišče, za podporo 6000 gld., — nasproti Nemcem na ljubo »Naši straži« odreklo podporo 1000 gl., bi bil dvom možen in dopuščen. Če ta hoče kazati svoj sloven. značaj, naj to stvari bez štafaže poštenih sloven. mož, ki nimajo navade ljudstvu metati peska v oči. — Dokler liberalna narodna stranka v dež. zboru resno in v dejanju ne pretrga zveze z bar. Schweglom, toliko časa katol. nar. poslanci z liberal. narod. posl. ne sedejo k skupni mizi v posvetoovanje narod.-polit. stvari. — Slovenci katoliki pozabljajo, da so oni prelomili spravo obeh slov. strank, ter da njih »narodnost« tudi teži jedino le po gospodstvu.

Proti nemškim zahtevam je pisal v Schönererjevem »Unverf. d. Worte« poslanec Iro. — Schönerer se konferencije ni udeležil, ker noče staviti zahtev v okviru sedanje ustave, temveč zahteva premembo ustave, ki Nemcem omogoči vedno narodno stališče. »Proč od Galicije« je prva zahteva, dokler se ta ne izpolni, vse druge nimajo pomena. Čehi imenujejo te zahteve pruske, iz tega sledi, da sploh nočejo pogodbe, temveč le podjarmljenje Nemcev. Dokler se ne prekličijo jezikovne naredbi, ostane program: 1. revolucija v parlamentu, 2. »splošna nemška narodna vstaja proti slovansko-klerikalni napušnosti in policijskemu nasilju«.

Obči češki šolski shod je priredil Klub avstr. narodnostij 28. maja. Red. Janča je poročal, kaj treba storiti za zahtevane češke šole. Podpisi za njo za 16., 17. in 18. okraj so bili dopolnjeni in izvoljena tričlanska deputacija, da izroči nauč. ministru to prošnjo. Ako se ji ne ugodí na jesen, naj se prične v teh okrajih šolski štrajk čeških otrók.

Schönererjanci organizujejo svoje delavce. Ti so imeli o Binkoštih shod v Hebu. Na slavnostnem komersu sta govorila Wolf in Stein. Tu so delavci zvedeli, da je narod nemški imel vse velike socialne reformatorje; a najglavnejši so: Luther, Bismarck in — Schönerer. Na zadnje pa so »heilali« socialno reformatorskemu vladajočemu domu »Hohenzollerskemu«.

»První česká politická jednota ve Vidni« je imela 4. junija izredni občni zbor. Pričeti hoče čilo akcijo proti nasilstvu kršč. socialne stranke proti Čehom in proti staročeški organizaciji Dunajski.

V hotelu »Ullrich« v Tešinu so hoteli Čehi prirediti glediško predstavo. Nemci pa so bili vsled te »provokacije« tako razkačeni, da so pridrli v dvorano in s prepevanjem »Wacht am Rhein« onemogočili predstavo. Župan hoče od okr. glavarstva izposlovati prepoved vsake češke predstave.

Čehi se torej vsled terorizma »zatiranih« Nemcev ne smejo po svoje zabavati v privatni, omejeni družbi.

Socijalni demokrati Dunajski so 5. jun. imeli več protestnih shodov proti volilni reformi v nizjeavstrijski deželni zbor in Dunajski mestni svet. Na Hernalskem shodu je poročal Krapka v češkem jeziku. — Shod v 10. okr., kjer se je imelo referovati tudi v češčini, je bil razpuščen.

Nemško-napredni klub dež. posl. čeških je v posovetovanju 30. maja sklenul te resolucije: 1. V predlogi o uporabi obeh dež. jezikov ne vidijo primerne sredstva v dosego narodnostnega miru in v zabranitev preprirov, ker se to dá doseči le po narodnostni razmejitvi. Pač pa je v določbah, da morajo občine z izključno nemškim upravnim jezikom sprejemati tudi češke vloge in pripuščati češke razprave, le izraz neopravičenega stremljenja k temu, da se prisili nemško prebivalstvo v priučenje češkega jezika in gojitev narodnostne osebnosti Čehov, da naj se razumejo v vsej deželi. V določbi, da morajo nemške občine s češkimi svojega okraja občevati češki, je premija za nasprotovanje narodnostni razmejitvi. V določbi, da imajo češke občine občevati v tem jeziku z avstr. drž. uradi, je oholost češkega narodnega čustva, ki hoče nemščini kot občemu p-sredovalnemu jeziku pri uradih nasprotovati, in ki je nezdržljiva z državnimi interesi. Zato se nadejajo, da ta zakon ne bo predložen v potvrditve. — Glede manjšinskih šol so sklenuli, da je ta predloga nov zadržek sporazumljenja obeh narodov. V njem se nasprotuje drž. šolskemu zakonu. Ta čin nemškega duha je 30 let plodonosno povzdigoval kulturo. Zato vstrajajo pri njegovih določbah. V smislu tega zakona so pripravljene, ugoditi kulturnim težnjam drugih narodov, in glede manjšinskih šol stojé na stališču narodnopolit. postulatov nemških opozicijskih strank. Razum tega branijo nemške učitelje proti nekvalifikovanemu sumničenju šolske komisije in ji izrekajo svojo ogorčenost. — Glede nemških postulatov so izjavili, da jim povsem pritrdijo. Oni zahtevajo le minimum tega, kar morajo Nemci v državi zahtevati za svoj obstanek in svoj napredek. Na predlog dr. Schückerja so izrazili svojo ogorčenost radi napadov na češko hranilnico.

»20 let kulturnega dela«. Znani spis čeških poslancev o Bosni in Hercegovini podaje glede šol te podatke: Sedaj je ondi 269 ljudskih šol s 506 učit. močmi in 25.411 otroci. Od teh je bilo 115 deželnih, 90 verskih in 4 privatne. Od verskih 62 pravosl., 27 katol., 1 židovska. Od otrok je bilo 4.254 mohamed., 11.219 pravosl., 8.755 katol., 870 židovskih, 316 drugovernih. — 20.186 je bilo dečkov in 5.228 deklic. — Za više nauke se je od 1878. ustanovilo: 3 gimnazije, 1 viša realka, 1 tehniška srednja šola, 1 dež. obrtna šola, 10 trgovinskih šol, 1 šerijatska šola, 1 katol. in 1 pravosl. bogoslovnic ter 2 viši dekliški šoli.

V Vel. Sibinu je bil izredni kongres pravoslav. Romunov, da odloči o drž. podpori. Poročevalec odbora devetorice, dr. Michu priporoča sprejetje, ako je mitropolit za to. Mangra je proti sprejetju drž. podpore, ker bi to bil prvi korak k podržavljenju cerkve. Sprejel se je poročevalec nasovet.

Iz novin.

»Naša Sloga« pravi, da je laška večina v deželnem zboru istrskem hotela na vsak način odvzeti slovanskim poslancem radi abstinencije njih mandate, ter da to ni storila le vsled dogovora z vlado, ki se je zavezala za delitev občine Pazin in Kastva, kjer si oni upajo pridobiti nove mandate.

»Slovo Polskie« objavlja izjavo čeških in poljskih poslancev deželne zboru sileskega, ki označuje nemške zahteve za Silezijo kot razzalitev poljskega in češkega naroda.

Brnski »Deutsches Blatt« pripoveduje, da so bili pri novačenju tudi trije češki bogoslovci potrjeni, ki so se oglašili z »zdez«, in hujska, da bi se tudi ti strogo kaznovali.

»Slov. Narod« v članku »Politično sleparstvo« pravi, da so se na Dunaju dogovorili dr. Ferjančič, Povše in Hribar, kako naj bi zastopniki slov. naroda proti nem. zahtevam označili svoje stališče. »Slovenec« napada »Hribarja, da je v zvezi z bar. Schweglom in torej ne sme govoriti o tej stvari. Vsaka polit. stranka si mora prizadevati, da pride v javnem življenju do veljave. Klerikalci omamljeni po svojih uspehih po volitvi v dež. zbor, niso hoteli spuščati se v dogovor, nemška stranka pa je bila pripravljena zvezati se z enim ali drugim. Klerikalna stranka je stopila z njo v dogovore radi nekaterih vprašanj, s katerimi bi se odvezala poslancem mest vsa ingerencija na upravo dež. zaklada, in v nevarnosti je bilo pred vsem slovensko gledišče. Narodnopolit. stranka se je vsled tega — zagotovivša si polno svobodo v narodnih vprašanjih — dogovorila z nemško za skupno postopanje v gospodarskih vprašanjih; a zagotoviti je morala nem. gled. za vso legislaturno dobo jednako podporo kakor slovenskemu. Nasproti pa je dokazala vsekdar z odločnim postopanjem v narodnih vprašanjih in pa povsod, kjer je javna uprava v njenih rokah, da ni prodala svojega polit. prepričanja. — Zlasti je zaničljivo, ako ji to očita stranka, ki je leta in leta bila v dež. zboru kranjskem v ozki zvezi z nemško stranko; ki je prvikrat, odkar uživamo ustavno življenje, ponudila Nemcem zvezo proti slov. narod. poslancem. — V dež. proračunu se je ustavila ta postavka za nagrade učiteljem na 1 in 2 razrednicah za uspešno poučevanje v nemščini. Zastoj se je temu protivila nar. napred. stranka. Klerikalci so z Nemci 6 let vzdražali to postavko. Samo slovenske ulične napise v Ljubljani je preprečila klerik. stranka. Dr. Papež je v dež. odboru uradoval nemško. — Dr. Šušterčič je letos 24. apr. ponudil nemški stranki jedno mesto obč. svetovateljstva v 2. razr., ako pri oži volitvi v 3. raz. 25. apr. dado svoje glase klerikalnim kandidatom. Vedno lepše! Jedna stranka je »slaba vest« druge; a res moramo priznati, da naša katol. gospoda uganja pravi narodni humbug.

»Reichswehr« se veseli, češ, da Črna Gora ni več takó na dobrem z Rusijo, kakor je bila doslej. Zato da išče knez prijateljstva v Italijo, tudi gledé na posojila. V obče bi nekateri listi v Avstro-Ogerski Črno Goro kar uničili, ko bi mogli. Slastno povdarjajo, da sedaj je Avstrija v prijateljskih razmerah z Rusijo, zato da so vezane roke državnikom balkanskih dežel, in dajajo razumeti, da sedaj bi naši državniki laže pritiskali na te dežele in Slovane v obče.

»Berlin. Tagbl.« in za njim drugi listi so si izmislili vest, da je črnogorski knez umobolen. Namen tem vestim je bil, odvrnuti Rusijo od prijateljstva in pokroviteljstva te države.

V Milanski reviji »Vita internazionale« piše ital. novinar Alfredo Niceforo članek »narod bez imena«. Napada Jugoslovane kot barbore in njih dežele kot črni kontinent Evrope in pozivlje Italijo, naj reši Istro in Trst.

»Bohemia« je zvedela iz Saksonskega, da je bila vladi podana zahteva, da izključi v Freibergu na rudniški akademiji studujoče avstro-slovanske dijake, ker so nekateri češki dijaki poskusili izzivati nemške dijake.

Romunska »Patria« v Črnovicah pozivlje Romune, naj izstopijo iz desnice in se pridružijo opoziciji.

»Slovenec« poroča, da pošilja vlada župnim uradom samo nemške pozive s prošnjo, naj pomagajo pripraviti gradivo za ljudske štetje 31. dec. 1900. ter opominja župnike, naj uradujejo samo slovensko in torej tudi na te pozive tako odgovarjajo.

»Nar. Listy« poročajo, da je v seji izvrševalnega odseka desnice posl. Pacák oporekal očitjanju v »Sl. Narodu«, da Čehi zahtevajo jezikovno ureditev le za Češko, a za druge dežele, zlasti slovenske, jo zanemarjajo. Posl. Engel je izjavil, da so Čehi proti jednostranski uredbi jezikovnih razmer in se drže popolne solidarnosti nasproti Hrvatom in Slovincem in njih jezikovnim pravom.

Русскія непосредственныя природы.

(Dalje.)

Во время своей болѣзни она вся прониклась вѣрою въ Бога, какъ это свойственно глубокой, славянской непосредственной натурѣ; она разсуждаетъ такъ: если Богъ послалъ ей крестъ (то-есть болѣзнь), то значить: Онъ ее любитъ. Болѣзнь почти не даетъ спать Лукерьѣ, и въ это время она видитъ сны, которые вполне соотвѣствуютъ настроенію ея вѣрующей души и ея прежней сельской жизни.

Вотъ она стоитъ въ полѣ, а кругомъ роза высокая, сѣдая, золотая; около нея (Лукерья) собачка (по народному воззрѣнію, собачку видѣть во снѣ — означаетъ болѣзнь) злющая — презлющая, а въ рукахъ у Лукерьи серпъ, похожій на мѣсяцъ, которымъ она должна сжать всю ниву; истомилъ ее полдненный жаръ, лѣнь на нее нашла, а кругомъ васильки растутъ, да такіе крупные, и васильки эти повернулись къ ней головками; она хотѣла нарвать ихъ, но они ускользаютъ отъ нея; а между тѣмъ кто-то уже идетъ къ ней и зоветъ ее по имени. Она надѣваетъ вмѣсто вѣнка изъ васильковъ себѣ на голову мѣсяцъ, и вдругъ вся она засіяла, все поле кругомъ засвѣтило, а по самымъ верхушкамъ колосеѣвъ идетъ къ ней не Вася ея ненаглядный, а самъ Христосъ, и ручку ея протяливаетъ и говоритъ ей такъ: „не бойся, невѣста Моя разубранная, ступай за Мною, ты у меня въ царствѣ небесномъ хорошоды водить будешь и пѣсни играть райскія.“ Она прильнула къ ручкѣ Христа, собачка хотѣла схватить ее за ноги, но тутъ она взвилась на воздухъ, крылья у Христа по всему небу развернулись длинныя, какъ у чайки. Тутъ собачка отъ Лукерьи отстала, и она тогда только поняла, что эта собачка-ея болѣзнь, и въ царствѣ небесномъ уже мѣста болѣзни ея не будетъ.

Какъ наивно это мировоззрѣніе нетронутой дѣвственной природы и въ то же время сколько поэтической простоты въ этомъ наивномъ снѣ, гдѣ небо и земля взаимно встрѣчаются, окрашенныя воображеніемъ непосредственной природы! Лукерья, конечно, неоднократно слышала религиозно-нравственныя бесѣды богомолковъ и мѣстнаго священника, приходившаго къ ней для утѣшенія; она слышала, какъ всѣ они говорили ей о томъ, что, не сдѣлавшись женою Васи, она тѣмъ самымъ сдѣлается невѣстою Христовой въ царствѣ Божьемъ, и вотъ обстановка ея жизни, образъ когда-то любимаго Васи и искренне-религиозное чувство взаимно перепутались во снѣ, какъ въ зеркалѣ съ неправильно отражающимъ стекломъ. Возросшая въ преданіяхъ старины Лукерья, конечно, съ полнымъ уваженіемъ относилась къ своимъ умершимъ родителямъ. Та нравственная связь съ умершими, которая выражается въ церковно-религиозномъ поминовеніи ихъ, закрепляетъ чувства уваженія къ нимъ и постѣ ихъ смерти.

(Dalje pride.)

О „критику нашего часа“.

„Видѣхъ великъ звѣрь, а главы не имѣеть.

(Dalje.)

Kar se tiče ruskega naglasa, je resnično, da imam jaz dvojna znamenja, no res je pa le, da Rusi nimajo nijednega, nego na besedah, ki imajo pri raznem na-

glasu razen pomen, stavijo 'ali ali pa' kateri znak kaže le mesto naglasa, ničesar drugega. Kar se tiče ruske kolikosti, je to vprašanje, katerega razpravljanje ne spada sem, ker ni še rešeno. »Fonetičeskaja laboratorija,« ki se ima odkriti pri petrogradskem vse učilišču, imela bode aparate, ki bodo reševali vsa dvoumna vprašanja. Tu moram le reči, da Rus govori »vodà, pisátj, grad, brat« z matematično točnostjo *ravno tako*, kakor Slovenec z Gorenjskega, »kjer govore »vodà« in »pisát«. In ravno zato je postavljen znak, da bi Slovenec ne »zategoval«, t. j. ne govoril sloga *predolgo*, kajti na pr. »govorjät« Rus poslednjega sloga ne govori tako dolgo, kakor Slovenec v »govoré«. Ko bi jaz »primerjal« ruski naglas sè slovenskim, stavlil bi na ruskih besedah ona mnoga in različna znamenja, katera ima slovar Pleteršnika. Da pa »po zategnenju takoj spoznaš, da je ta ruščine kakega ne — Rusa,« kakor uči g. Komljanec — to je jedna iz onih tvrditev, katere izreka tako avtoritetno g. Komljanec, dobro vedoč, da ga čitatelji »Dom in Sveta« ne morejo kontrolati; po *lastnej izkušnji* te tvrditve gotovo ni izrekel. In kakor da vsi Slovenci jednako »zategujejo«! Pa tudi ne zategujejo vsi. Mi govorimo ob olikanem govoru, ne pa o govoru kakega Višnjana, Šentvidca ali Zatičana.

Na str. 49 Šumanove »Slovnice« naštete so v številu *kratkih* besed: bréza, mléti, mreža, blato itd., mej tem, ko so v slovarji Pleteršnika zaznamovane: bréza, mléto, mréža, bláto, t. j. kot besede z *dolgim*, zategnenim naglasom.

Nadalje nam je izvestno, da nekateri učenjaki (Valjavec, Škrabec in dr.) smatrajo slovenski naglas za muzikalen, drugi, posebno mladi (Štrekelj, Murko) za ekspiratoren, in k poslednjim se je pridružil tudi slovar Pleteršnika.

Iz tega je vidno, da so nazori o »zategnjenju«, ki je baje tako karakteristično v slovenščini, zelo različni, ker je tudi »zategnjenje« zelo različno v raznih govorih, a govorov je pa prav za prav toliko, kolikor je individuvov, ki govoré dotični jezik, kajti niti dva človeka popolno jednako ne govorita. Poslednjega mnenja je vsaj veliki ruski slavist Potebnja, in po mojem prepričanju je ono popolnem pravično.

Po teoriji g. Komljanca pa govoré vsi Slovenci *jednako*, kajti da je govoreči — Slovenec, Rus, češ, sklepa iz njegovega zategovanja! V resnici pa sami Slovenci znamo, da ni težko uganoti, ali je človek Dolenjec, Štajerec, Goričan itd., ko bi prav govoril jedino knjižne oblike.

»Ne, ne po »zategnjenju« Rus izpoznavá Slovenca, nego ravno po izgovarjanju e in и, ы in и, лъ in ль, рь in рь,*) dokler se Slovenec ne priučí izgovarjati vse to tako, kakor izgovarja Rus. Naglas pa, ako stoji na *pravem* mestu, Slovenca nikdar ne izdá, in popravijo ti mesto naglasa, nikdar pa ne *svojstva* tega naglasa. Govoriti o stvari ináče, nego je v resnici, nemam popolno nobenega vzroka. Sicer pa v Rusiji razen mene živi mnogo Slovencev uže davno; naj povedo oni, ali govori pravilno g. Komljanec, ali pa jaz.

(Dalje pride.)

*) Preglavice Slovincu dela tudi ля in ря, лю in рю, kajti j v ruskem korolu, царя je mnogo bolj »pritopljeno« k л in p, nego v slovenščini. O tem — v mojej slovenskej slovnici za Ruse.

Ruske drobtinice.

Съ мѣру по нѣтъкъ, голому рубѣха.

V Port Arthuru so 18. maja blagoslovili prvo pravoslavno cerkev za vojnike. Lani so bili začeli nabirati darove za to cerkev.

Predsednikom odboru za Puškinov spomenik v Petrogradu je car imenoval predsed. akademije znanostij, vel. kneza Konstantina Konstantinoviča.

Ruska vlada je razveljavila volitev generala Komarova predsednikom Petrograjskega slovanskega blagotvornega društva in obustavila delovanje društva do potrjevanja novega predsednika. Kakor vse kaže, so nastale škodljive zmešnjave pri tem društvu.

Tovariš ober-prokurorja Sv. sinoda, senator, tajni svetnik Vladimir Sabler je odličen z rednm belega orla.

V Nikolajevu so bili o pravoslavni veliki noči protižidovski izgredi.

Car je pisal priznalno pismo ruskem narodnemu učitelju Račinskemu. Ta je bil profesor na Moskovski univerzi, a 1875. opustil to službo in se posvem posvetil narodni kulturi kot navaden učitelj v smolenski guberniji.

Izseljevanje Armencev iz Turčije v Rusijo dela obema državam preglavico. Turčija je vesela, da se znebi nezadovoljnežev, Rusiji pa ojačenje mohamed. življa ni všeč, in rada bi jih zopet zavrnila, a Turčija ne dopušča povratka izgnancev.

Šolski praznik za Rusijo je postal na predlog Petrograjskega mitropolita praznik slovanskih blagovestnikov Cirila in Metoda, ki se v pravosl. cerkvi slavi 11. (23.) maja.

Nikolaj Jakovljevič Grot, profesor filozofije na Moskovskem vseučilišču, je umrl v 48. letu. Baval se je zlasti z dušeslovnimi vprašanji, proučeval rusko in tujo književnost in versko in polit. življenje ruskega naroda. Napisal je mnogo monografij in filozof. del: o snoveh, o psihologiji čustva, o Giordanu Brunu in panteizmu, o duši in sili, o svobodni volji itd.

Rusija se je polotila novega velikega kulturnega dela. Gradi, kakor znano, kanal od črnega do nemškega morja, od Chersona do Rige, z uporabo nekaterih rek. Dolg bo 1600 in 28 črevlj globok. Troški so proračunjeni na 400 milj. rubl. Važen bo v trgovinskem oziru, a tudi v vojaškem, ker bi zatvoritev Dardanel ne imela več pogubnega vpliva na rusko brodanje.

Puškinova proslava v Moskvi. Slavnosti pred spomenikom so bile kljubu deževju veličastne. Bilo je ogromno naroda, ob 11. uri je dospela šolska mladina. Slavnostni govor je imel Smirnov. Po tem se je pela slavnostna kantata, deputacije pa so položile vence. — Slavnostna seja zastopnikov Moskovske univerze in društva za rusko književnost je bila v okrašeni avli. Udeležila sta se je vel. knez Sergij Aleksandrovič in velika kneginja Elizabeta Feodorovna. Po seji je bila gostija v eremitaži, katere se je udeležilo 125 profesorjev, pisateljev in umetnikov. — Drugi dan je imelo društvo ljubiteljev ruske literature slavnostno sejo.

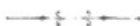
Skoro vse slušateljice medicine na Petrograjskem vseučilišču so šle v one gubernije, kjer vsled gladu vladajo bolezni, da ondi vrše zdravniško pomoč. Kar je bilo revnih, je potovalo na troške „rudečega križa“.

Rusija je pripravila Kitajsko k temu, da je izdelala projekt za ustanovo ruske šole v Pekingu, ki se bo vzdržavala na vladne troške.

Mestni zbor v Moskvi je sklenul, da osnuje povodom Puškinove proslave čitalnico za narod in stipendije za otroke znanih pisateljev.

Rusko carsko palestinsko društvo vzdržuje v Palestini in Siriji 50 šol, v katerih se uči 4000 otrok pravoslavnih Arabcev. Učiteljska šola za Arabce, ki postanejo učitelji na teh šolah, je v Nazaretu.

Petrograjske Puškinove slavnosti je 11. jun. završil rout mestnega zbora na čast tujim gostom. Župan Leljanov je omenil, da je prisotnost Slovanov, katerih zjedinjenje je opeval proroški pesnik, poročstvo, da je Puškinova proslava praznik vsega Slovanstva; da je predhodnica svetovnega miru in bratske ljubezni. — Deputacije gostov so položile vence ob Puškinovi sohi; Powolny imenom „Nord“ in „La Patrie“, gališki Rusi, Čehi itd. Godba je po dotičnih nagovorih svirala med drugimi marzeljezo in »Kde domov māj«.

Drobtine.

Slovenske. »Slovenska Matica« je imela 24. maja v Ljubljani občni zbor. Za letos izda 7 knjig, med temi Rutarjevo »Beneško Slovenijo«. Tudi se prične z izdavanjem zemljevida sloven. dežel, ki izide v 4 kartonih. Dohodkov je bilo 17.286 gl. 55 kr., stroškov 16.655 gl. 55 kr.

V korist slovenskim šolam na Koroškem prirejena slovenska akademija v Pragi je donesla 600 gl. dohodka.

Društvo »Šolski dom« v Gorici je sozdalo krasno šolsko poslopje, in vzdržuje mnoge šolske zavode. Ženski oddelek tega društva si je stavil zadačo, da sodeluje pri nabiranju gmotnih sredstev v društvene namene. Sklenul je napraviti efektno loterijo ter prirediti 14 dni pred žrebanjem razstavo dobitkov. Obrača se do rodoljubov in rodoljubk s prošnjo, da mu darujejo za dobitke primerne darove ali pa denarne zneske v njih nakup. Darov sprejema gospa Avg. Šantel v Gorici, Novi most št. 26.

Slov. umetniško društvo v Ljubljani se je ustanovilo z nekolikim nasprotovanjem katol. narodnjakov, ki imajo svoje cerkveno-umetnostno društvo in torej najbrže mislijo, da ne potrebujejo nič drugega

Goriška posojilnica je na občem zboru podala pregled svojega napredka. V prvem petletju je imela 10.000 deležev, koncem 2. petletja krog 20.000 in sedaj, koncem 3. pa 42.000 deležev. Hranilne vloge so narastle do konca 1. petletja na 32.000 gl., koncem 2. petletja na 94.000 gl., in koncem 3. na 580.000 gl. Čisti dobiček je bil 1000 gl., ozir. 2800 gl. in 7200 gl., rezerv. zaklad 1466 gl., oziroma 8142 gl. in 20517 gl., promet 63.000 gl., oz. 158.000 in 1.209.000 gl. Dohodkov je 1898. bilo 297.865 gl. 76 kr., izdatkov 262.786 gl. 63 kr.

Vlada je potrdila pravila »Ljublj. učiteljskega društva«, ki ima namen, da vsestransko širi pedagogičsko-didaktično izobraževanje svojih društvenikov ter pospešuje njih materijalne koristi.

*

Česke. »Svatobor« je imel 3. junija v Pragi svoj 37. občni zbor. Obolelim ali ostarelim pisateljem je lani izdal 3410 gl., ubogim pisateljskim rodbinam 1330 gl. Za subvencije v znanstvene namene je izdal 1600 gl. podpor. Dohodkov je bilo 32323 gl. 73 kr., gotovine in 70.816 gl. 64 kr. vrednostnih papirjev; izdatkov 13.162 gl. 42 kr. gotovine in 1400 gl. vred. pap. Posamičnih fondov v literarne namene ima društvo 17 v oskrbi.

V podporo proganjanim češkim manjšinam se je 1896. zasnovl »narodni fond«. 14. maja 1899. pa so sklenuli osnovatelji: 1. ker bi društvo težilo za istim ciljem, kakor »Ustr. Matice školská«, »Severočeška« in »Pošumavska jednota«, in bi osnovanje novega društva cepilo moči, se ne osnuje novo društvo, ki bi imelo oskrbovati »narodni fond«, temveč se občinstvu priporočajo omenjena društva; 2. tem društvom se prepusti, da se zjednačijo glede na članarino; ker so narodna gospodarska in posojilna društva v mešanih krajih velike koristi, se njih osnovanje živo priporoča. Imetje 17.147 gl. 14 kr. se razdeli med omenjena društva in »češko obec Sokolsko«, ki naj je uporabijo v smislu darovalcev.

Na Dunaju se je sestavil odbor delegatov Dunajskih čeških, v prvi vrsti pevskih društev, da bi 25 letnice Förchtgotta Tovačovskega v mestu Tovačovu na Moravskem se udeležila tudi Dunajska društva. Ta izlet bo 23. junija.

*

Hrvatske. Hrvat. narod. gledišče v Zagrebu je v prošli sezoni dalo 260 predstav; 130 dramskih, 104 operne, 26 operetnih. V vsem je bilo 46 novitet.

Hrvatsko starinarsko društvo v Kniazu je za 4000 gl. kupilo od države znamenito kninsko tvrđnjo.

Istrska posojilnica v Pulju je imela vlani prometa 1.029.855 gl. 37 kr. Od čistega dobička (1713 gl. 22 kr.) je darovala 100 gl. družbi sv. Cirila in Metoda.

Dr. Erazmo Barčič je 12. jun. slavil svojo 69. letnico. Neumorno je deloval na korist hrvatskoga naroda na Reki ter branil prava Hrvatov proti Madjarom.

Slovaški časnikar Ambroz Pietor je preстал 6 mesecev ječe; 2 meseca so mu odpustili.

Hrvat. umetniško društvo prične izdavat i reprodukcije slik hrv. slikarjev in podobe hrv. kipov, prirejalo bođe odslej tudi razstave in podpiralo mlade talente. Členov ima: 20 ustavnikov, 93 izvršujočih in 14 podpornih. Predsed. je dr. Bož. grof Pejačević.

Na glavni skupščini istrske družbe sv. Cirila in Metoda je dr. Laginja predlagal, naj društvo stvori vse potrebne korake, da se hrv. gimnazija v Pazinu otvori s prih. šolskim letom. Ako bi se izgovarjala vlada, da nima denarja, ali da troški niso zakonito dovoljeni, naj družba posodi 2000 gl. za 1. razred.

Hrvat. pevsko društvo »Sloga« v Zagrebu je imelo 7. jun. 25. obči zbor. Ono ima moški, ženski in tamburaški zbor. Društveni arhiv ima 452 del. Društveno imetje znaša 3779.

Dež. odbor dalmatinski je vsled sklepa dež. zbora odposlal namestniku spomenico, da naj vlada zaukaže orožništvu, da naj ono v občevenju s strankami, z avtonomnimi, državoupravnimi in sodnijskimi oblastmi rabi hrvatski ali laški jezik, a ne nemški.

Zveza hrv. pevskih društev šteje 26 društev in ima 460 gl. 70 kr. imetja.

Proslave hrv. pevs. društva »Slobode« v Zagrebu so se udeležili tudi Slovenci (»Slavec«) in »Trebevič« iz Sarajeva in »Nada« iz Banjaluke.

Hrvat. pomočno društvo na Dunaju je imelo dohodkov 1037 gl. 15 dijakov je dobivalo redno mesečno denarno podporo, v vsem 734 gl.; izredne podpore se je razdelilo 256 gl. V novi odbor je bil vojen preds. M. J. Juhn, veleposestnik.

*

S r b s k e. Srbsko delavsko društvo v Dubrovniku je proslavilo svojo 25. letnico z akademijo v gledišču, zahvalnim bogoslužjenjem in izletom.

V Banjaluki so 3. jun. proslavili 50. letnico književnega delovanja Zmaja Jovanovića v cerkv. pevskem pravosl. društvu »Jedinstvo«.

Srbska književna zadruga je imela 2. junija svoj obči shod. Štela je 251 dobrotnikov, 1840 ustanovnikov, 4427 členov vlagateljev in 400 členov, ki vlogo dajo na odplačilo, torej v vsem 6918 zadrugarjev.

Dijaštvo.

V Zagrebu se je sošlo do 100 vseučilišnikov, da se dogovoré, kako naj se zaneti med hrv. občinstvo večja briga za družbo sv. Cirila in Metoda v Istri.

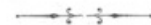
Hrvat. vseučilišniki na Dunaju so 19. maja izjavili uredništvu »Narod. Listov« v Pragi svoje ogorčenje radi neprimerne pisanja o Hrvatih in zlasti zaradi protihrvatskega stališča v narodnem vprašanju v Bosni in Hercegovini, — nadalje mladočeškemu klubu državnih poslancev na Dunaju radi Dykove brošure o Bosni in Hercegovini, ter zahtevajo, da klub prepreči nadaljnje napade na Hrvatsvo v istem listu, ki velja za klubov organ.

Pri Levovski univerzi se ustanovi lektorat maloruskega jezika.

V Innsbrucku je bil promov. sub auspiciis Imperatoris Hrvat medicinar Jakša Račić iz Vrbanja na otoku Hvaru.

Više tehniške šole na Ruskem. Na vseh teh šolah je letos 6775 dijakov, od lani več 1965. Sprejelo se jih je letos

v prvo leto 2324, to je je 988 več od lani. Vendar pa jih mnogo niso mogli sprejeti, in to kaže, da je teh šol še premalo (2 novi v Kijevu in Varšavi, in stare: v Petrogradu, Moskvi in Harkovu).

Zmes.

V Chicagu v Ameriki je izšla knjižica »Poljsko vprašanje in mednarodna konferencija miru v Haagu« ali »adresa poljskih državljanov zjedin. držav sev. Amerike narodu sev. Amer. in vsem ostalim civilizovanim narodom«. Knjiga je pisana v angleškem jeziku. Pozivlje se na številnost poljskega naroda in njegovo kulturno pomembo; Poljaki niso nikdar (?) osvajali tujih dežel, temveč le branili svojo, zlasti proti Turkom. Jedno glavnih uslovij za mir je, da se Poljakom vrnejo naravna prava.

O Binkoštih je bil v Zagrebu dunajski vseuč. profesor Plenk kot vodja znanstvene ekspedicije v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Bilo je razun njega v tej ekspediciji 6 profesorjev zemljepiscev, 15 vseučilišnikov in 1 dijakinja. Pridružili so se ekspediciji še dva profesorja iz Amerike, jeden iz Pariza in dva iz Bukarešta. Goste so sprejeli in spremlili hrvatski profesorji. Na Strossmayerjevem štališču je dr. Plenk imel predavanje o Zagrebski okolici in rekel, da se je ob Zagrebu razbila turška sila in s tem rešila zapadna kultura. Vrlo je zanimal učenjake Klaičev zgodovinski zemljevid, o katerem so poslali obširna poročila na razna vseučilišča.

V Trstu se je v ubožnici delujoči pekovski pomočnik tako opekel, da so mu morali odrezati prst. Ko je bil odpuščen iz bolnice, dobil je malenkostno miloščino, na delo ga niso več hoteli vzeti, češ, ker ni Tržačan, a sprejeli mesto njega — Italijanca. Ker ni bil niti v pekovski zadrugi, niti pri zavarovalnici, ne dobi nobene pomoči. Tako je človekoljubje naše laške gospode.

Narodni opozicijski poslanec hrvatski dr. Vrbanič je sklical tri voline shode, da poroča o svojem delovanju v saboru, a vse tri je oblast s pomočjo orožnikov zabranila.

V dolnji Tuzli se ustanovi nov gimnazij od dež. vlade.

Po izkazu Šhönererjancev je do 1. aprila izstopilo iz katol. vere v vsem 2600 oseb, in to ne le v Avstriji, temveč tudi v Nemčiji. Največ jih je bilo po raznih nemških mestih na Češkem, na Dunaju (734) in v Gradcu (145).

V Monakovu je bil 15. maja velik ženski shod, da dokaže simpatije za mirovna prizadevanja.

Na Štajerskem je 894 ljudskih in meščanskih šol. Učni jezik je bil v 636 šolah nemški, v 220 slovenski in v 38 utrakvistični. Šole je obiskovalo 183.606 otrok; vsega učiteljstva je bilo 2332.

Starokatoliški župnik Ferk je v Gradcu napovedal za 28. maj službo božjo v gostilni. Policija je to smatrala shodom ter ga prepovedala. A bil je kljubu temu v drugi gostilni.

Berolinski »Heimdall« in ameriški »Hlasy z Prahy« so izgubili poštni debit za avst. dežele.

V Varšavi je društvo židovskih kapitalistov nakupilo 5 velikih poljskih dnevnikov, da tako porušijo njih protizidovsko delovanje.

Ljubljanskega arhivarja, pesnika Aškerca, je Ljublj. ordinarijat suspendal, da ne sme več maševati.

Organ Zadarske nadbiskupije »Collectio actuum offic.« ima od dalmat. biskupov podpisan poziv na duhovščino, da se naj zdrži vsega, kar bi moglo razdraževati strasti.

Hrvatsko gledišče v Varaždinu je oslavilo svojo dvadesetpetletnico.

Biskup Strossmayer je daroval za zgradbo grško-katol. cerkve sv. Cirila in Metoda v Metliki 200 gl.

V San Francisku v Sev. Americi je pričel izhajati ilustrovani hrvatski časopis.

»Panslavistična izjava« straši po vseh nem. listih. Praški mestni svet je brzojavil k Petrograjski Puškinovi slavnosti, na kar je odgovoril preds. odbora, gen. Komarov. To zadošča za skrite in očite denunciacije.

K Puškinovi proslavi je izdala »Zlata Praha« slavnostno število s podobo pesnikovo in prizori iz njegovih poezij. Tudi jedna št. »Vienca« je posvečena Puškinu.

Vlada je razpisala za hrvatsko gimnazijo v Pazinu dve profesorski službi in sicer v nemškem jeziku v laškem listu »Osservatore Triestino«.

Nagrada od 10 cekinov za najboljši moški zbor na besede Bešičeve k oslavi Zmaja Jov Jovanoviča je dobil češki skladatelj Čelansky.

Puškinovo himno k 100 letnici je zložil češki virtuoz, prof. Hlavač.

Na Praških nemških ljudskih šolah je bilo lani 2068 otrok; in sicer 1613 židovskih, 949 čeških. Koliko jih ostane za nemške?

Število članov „vsenemške zaveze“ je v lanskem letu narastlo od 13.000 na 19.000.

Razmerje strank v ogerski zbornici je naslednje: Poslancev je 413 ogerskih in 40 hrvatskih; v vsem 453. Vladna stranka šteje po zopetnem vstopu izstopenih poslancev 286 članov, narodna 37; vladnih pristašev s Hrvati vred je torej 363. Nezavisna stranka ima 51, ljudska 16, Ugronova 7 članov, divjakov je 16, od teh pa pri stopi 9 Saksoncev najbrž vladnemu taboru, tako da bo Szell štel 372, opozicija pa 81 glasov.

Na Dunajskem centralnem pokopališču hočejo zgraditi monumentalno cerkev. Konkurencije za stavbo pa se smejo udeležiti samo avstrijski stavbarji nemškega rodu!

Protestantsko duhovništvo v Mecklenburgu je podalo protest proti temu, da prestopi princeza Juta kot nevesta črnogorskega prestolonaslednika v pravoslavje.

V Zvorniku na pošti ne sprejemajo pisem in pošiljatev s cirilskim napisom, dasi ima okraj 20.000 pravoslavnih. Slične tožbe se čujejo tudi iz drugih bosenskih krajev.

Na letni seji c. kr. akademije znanostij na Dunaju je imel prof. K. Jiteček predavanje o važnosti Dubrovnika in trgovski zgodovini srednjega veka.

Antisemitski mestni zbor Dunajski se še nikdar ni spodikal nad množičnimi židovskimi napisi v hebrejskih pismenih; tudi mnogi francoski pri največjih trgovinah mu niso na potu; samo proti kakemu češkemu zavladu takoj občja razdraženost, ker je tu — nemški značaj mesta in nevarnosti, in magistrat takoj zabranjuje te pregrehe.

Novi roman Tolstega „Vstajenje“ izhaja zajedno z ruskim izvornikom v prevodih v vseh evropskih jezikih. Hrvati in Čehi so izdali svoj prevod.

»Ostd. Rundsch.« se grozno jezi, da so bili Čehi v 10. okr. Dunajskem tako nesramni, da so pri procesiji v nedeljo po Telovem peli češko, ter da se niso Nemci radi tega takoj odstranili? To bi bilo listu, ki vedno hujska proti katolicizmu in za protestantizem, gotovo všeč.

V Celovcu je 6. jun. umrl stolni prošt Valent. Müller v 83. letu. Bil je mnogoletni predsednik družbe sv. Mohorja.

Sultan je odredil, da se v vseh večih mestih zgradé odgojališča in pribežališča ubogim otrokom bez razlike vere, ki so ali vsled smrti roditeljev ali vsled drugih neprilik bez životne oskrbe.

Znameniti nemški učenjak in veščak rudokopstva, inženir Weis, je bil od Porte pozvan, da pregleda maloazijske rudokope, kateri in v koliko bi se dali izkoristiti za državo. Prideljeni so mu 3 turški veščaki.

Bosenska vlada je prepovedala vsakatero igro na srečo; potem oglaševanje in priporočanje sreček in njih predavanje.

V Panovcu pri Gorici je bil nemški „Waldfest“ sicer le slabo obiskan, a je zato imel značaj pangermanske slavnosti. — Lahki so isti dan priredili v laškem Vidmu svojo irredentovsko slavnost.

Vladne „Nar. Novine“ Zagrebske objavljajo naredbo, da naj se cesarska pesem poje z deloma novim besedilom: „Snjenom snagom za viek zloži — Stjepanove krune sjaj, in »Vječan bud na svijetu tomu — Slavne nase krune sjaj«.

V občini Križani, v jablonskem okraju, je nastal pretep med hrvatskimi in nemškimi delavci. Hrvati so hoteli peti svoje pesni, česar jim Nemci niso pripustili. Ubit je bil nemški kmet, povoda dovolj, da se zaganjajo nemški listi v „slovanske morilce“.

Učenke 3 razr. Celovške meščanske šole so na izletu pred očmi svo e učiteljice med sebo nabirale za nemški »Schulverein« in tudi nabrale 1 gld. 50 kr.

V Železni Kaplji hočejo ustanoviti še podružnico „Südmarke“, ki naj v družbi s »Schulvereinom«, nemško šolo in nemškim otroškim vrtom, nemško hranilnico in petkrat na leto nemško propovedjo povsem pomeni ta slovanski kraj na Koroškem.

Slikar Bočarić je završil dve novi sliki. „Na razvalinah“ je alegorijska. Grad in cerkev ob morju ob straneh; v sredini stolp, ob katerem so zbrani razni balkanski narodi. Macedonec in Starosrb se objemajoča gledata željno na Črnogorca, krog katerega so še drugi

Balkanci. — Druga slika kaže carja Lazarja in Miloša Obiliča v trenutku, ko jima sultan Murat naznanja smrtno kazen.

Videnski »Corriere friulano« je izgubil poštni debit za Avstrijo.

Od 7. jun. izhaja nov židovski list »La verità« v Trstu, ki hoče biti »nezavisno glasilo za interese Židovstva«. Dokaz, kakó mogočno je Židovstvo v Trstu.

V Zagrebu je 8. jun. umrl po dolgi bolezni mestni fizik dr. Jos. Fon, 53 let star. Rodom Slovenec iz Poličan, studoval je v Gradcu in postal tam asistent prof. Rejačka, potem leto po završenih studijah takoj primarij pri milosrdnikih v Zagrebu. Bil je na glasu kot izborn kirurg. — Stvoril je mnogo za slovensko-hrvatsko vzajemnost.

Na prošnjo trgovca s Hrvat. umetninami, P. Nikoliča, je privolil črnogorski knez lani Hrvat. slikarju Cel. Medoviču, da ga je slikal. Umetnik je po tej sliki, ki je v knežjem dvoru na Cetinju, dal prirediti kopije, 68 cm. visoke in 55 cm. široke, ki stojé (v pozlačenem okviru) 15 gld. ter se dobivajo (tudi na obroke) pri založniku Nikoliču v Zagrebu.

O Bismarckovem kultu na Nemškem piše „Čas“: Sedaj tekmujejo mesta, da stavijo Bismarcku spomenike, da imenujejo po njem ulice in trge. Heidelberski dijaki so predlagali, naj se njemu posveti 21. junij kot naroden praznik. Seveda mu bodo tedaj zažigali kresove. Na univerzah pozivljejo dijaki k Bismarckovi oslavi; blizo vsak teden je v Berlinu kaka dijaška ali druga Bismarckova proslava. V literaturi mu je posvečen: »Bismarck-Jahrbuch«. Profesorji po univerzah imajo posebna predavanja o Bismarcku.

Na Dunaju je 4. jun. umrl slavni profesor zgodovine nemške države in nem prava dr. H. Siegel. »Obzor« donša reminiscencijo, ki kaže veliko mladinsljubje in tolerantnost pokojnikovo v polit. oziru nasproti slovanskim dijakom, česar baš sedaj pri mnogih profesorjih zelo pogrešamo.

Iz Carjigrada javljajo o novih moritvah Armencev. V vilajet Muš je prišlo začetkom maja 7 armenskih agitatorjev, na katere so Turki napravili lov. V Cirongu so jih zajeli, in v boju je padlo vseh 7 agitatorjev, turški uradnik podčastnik, 2 vojaka in 2 Kurda, armenski župan Tavo; več ljudij pa je bilo ranjenih. Kurdi so plenili po hišah, potem napadli kraj Ahčan, ubili 3 in ranili več domačinov in odgnali goved. Naslednje dni so oplenili kraj Arvan, Alvarius in Derik. 14. maja je napadlo 30 kurdskih jezdecev Dzihav ter odvedlo 100 glav živine; 19. maja pa so napadli armenski samostan Surp Aghirap.

Razgled po slovanskem svetu.

a) Slovenske dežele.

Kranjsko. Odvetniška zbornica Ljubljanska je 3. jun. soglasno sklenula odposlati pravosodnemu ministru resolucijo s prošnjo, da se pri Graškem nad sodišču razpravlja v slovenščini v vseh tistih slučajih, v katerih so se vršile obravnave v 1. instancijski v slovenščini.

Tržaško. Vladni zastopnik je v seji Tržaškega mestnega sveta opravičeval iztiranje nekaterih iz Italije došlih razgrajačev. Piccoli je tedaj zaklical: »Kedaj je bilo prepovedano, klicati »evviva« svoji lastni materi in oni deželi, kateri pripadamo po jeziku, čustvu in kulturi?« — Na to je zbornica in galerija klicala: »Viva l'Italia«. — Vlada pa je bila gluha za to.

Istra. Da Istra spada k Italiji, se je javno izreklo v istrskem dež. zboru. Posl. Ghersa je 12. maja utemeljeval predlog, da naj vlada tudi v matrikah poitalijančji slovanska imena, in posl. Benatti mu je pri-trdil s klicem: »saj Istra spada k Italiji!«

Volitve v Pomjanu so v vseh 3 razr. bila Lahom ugodne. Pri znanih sredstvih ni bilo drugega pričakovati.

Goriško. Da omogočijo sklepčnost goriškega dež. zbora, so Italijani hoteli pridobiti knezoškofa kardinala, da se udeleži sej. V ta namen sta bila pri

njem dež. glavar Pajer in dež. namestnik grof Goess. — A predstavila sta se mu tudi grof Alfred Coronini in dr. Gregorčič ter izjavila, da Slovenci v tem slučaju odložé mandate.

Cesar je imenoval kanonika dr. Sedeja v Gorici članom dež. šolskega sveta.

Goriški deželni glavar dr. Pajer je bil 12. junija sprejet pri cesarju v avdijenciji. Oglasil se je tudi v ministerstvu notranjih del. V vladnih krogih se nadejajo, da se z novimi pogajanjmi med slov. in ital. dež. poslanci doseže sporazumljenje in omogoči zborovanje dež. zbora.

b) Ostali slovanski svet.

Obče. Izvrševalni odbor desnice je imel 6. jun. sejo, katere so se udeležili ministri Thun, Kaizl, Dipauli in Jedrzejowicz. — Povše je podal obsirno izvestje o jezikovnih razmerah na Slovenskem, zlasti na Primorskem. Thun je razložil, da vlada nima vzroka umikati se jezikovnemu vprašanju.

V seji izvrševalnega odseka desnice 6. jun. je nasotoval dr. Engel, da se voli pododbor, ki naj izdelata jezikovni program — za posamične dežele. Proti temu so bili Poljaki in dr. Kathrein. Inicijativo za rešenje jezikovnega vprašanja desničarskih strank so dobro znane, in vsaka ima uže svoj jezikovni program. — Ker ni bilo konkretnega predloga, se ni sklepalo o tem. Grof Thun je izjavil, da vlada noče vplivati na sklepe eksekut. odbora, vendar pa želi, da se dobi pot za rešitev jezikovnih in parlamentarnih zapletkov.

Ministerki sovet je 14. jun. sklenul, uveljaviti zakon o zvišanju plač drž. slugam, redarjem in finanč. paznikom so s 1. avg. Isti dan se uveljavi tudi regulacija plač držav. železniških uradnikov.

Pogodba z Ogersko se je zaključila, in ministerski predsednik Szell je v Budapešt. drž. zboru ponosno povdarjal, da ni odnehal od madjarskih zahtev čisto nič, da so se sicer izpremenile črke v pogodbi, ne pa jedro. Predložil je zboru zakon, ki je zasnovan v smislu dogovora s Thunovo vlado. Kak je ta dogovor, razvidno je posebno dobro iz naznanila poluradne »Wiener Abendpost« od 14. junija. Tu je v jedru povedano naslednje. Carinska skupnost med obema polovinama cesarstva se določa do 1907 s pravom samostojnega razpolaganja *obeh delov*. Avstro-ogerski banki se dovoli privilegij do 1910; ko bi prenehala carinska skupnost l. 1907, izgubi tedaj tudi banka svoje predpravo. Obe vladi izdelati kmalu avtonomni carinski tarif in se začeti dogovarjati najpozneje l. 1901, da bi zjedini se za normalno carinsko in trgovinsko zvezo, katera naj se dožene *parlamentarno*. S tem se dobi čas za obnovljenje mednarodnih trgovinskih pogodb. Avstr. vlada vé, da ogerska vlada, ako bi se ne dognala pogodba carinska in trgovinska do konca l. 1903, bi ne marala sklepati mednarodnih pogodb čez leta 1907. Ako pa se sklene carinska in trgovinska pogodba leta 1903, ostane carinska skupnost zagotovljena od leta 1903 za obrok, ki se določi v zvezi, tudi čez l. 1907.

Po takem bode Thunova ali kaka druga vlada prisiljena gledati, da zatre obstrukcijo v parlamentu. Iz tega pa je razvidno, da začne zopet boj med Nemci in Slovani radi narodnostnega vprašanja. Kakor v prejšnjih dobah, zavisno bode od poljske zlahte, ali pridejo

Slovani do narodne enakopravnosti, in kar se dostaje Malorusov, ni se nadejati ugodnega. Zopet imajo slovanske stranke snovi za premišljevanje.

Češko. Mestni zastop v Litomericah je soglasno izrekel svojo radost in priznanje glede nemških terjatev in zahvalo onim možem, ki so se žrtvovali za to, da so te zagledale beli dan.

Moravsko. Posl. dr. Žaček se je 11. jun. v Vsetinu izrekel proti nemškemu programu; a tud proti nasvetu, da bi češki poslanci izstopili iz moravskega mirovnega odseka.

Predstojniki Prerovskega okraja so sklenuli protest proti zadnjim volitvam v Olomuški kapitel, ki so vvedle tuje plemenitaše, ter pozivljejo okraje in društva, da pristopijo temu protestu in podajo obče peticije za preosnovo sedanjega volilnega reda. Pač skrajna potreba.

Galicija. 1. jun. je bil v Levovu od držav. poslanca Barwinskega sklican shod maloruskih dež. in drž. poslancev, da se izrečejo proti nemškim zahtevam. Izrekli so se za to, da se v eksek. odboru desnice vrši razgovor o teh postulatih, ter da se od desničarskih strank in od vlade zahteva provedba narodno-političnih prav maloruskega naroda v Galiciji in Bukovini.

Dalmacija. Srbske dalmat. liste največkrat zaplenijo, kedar pišejo o Bosni in Hercegovini. Ured. »Srb. Glasa« se je pritožil proti zaplembi 14. in 15. šte. in pred sodiščem dokazal neosnovanost zaplembe, ker ti deželi niste del monarhije, niti po Berolinski pogodbi, niti po mednarodnem pravu, niti po avstr. zakoniku. Zato ne ve, zakaj bi se mu branilo pisati o upravi tih dežel.

Hrvatsko. Srbska biskupska sinoda se je 19. maja završila. Zmejanovič je osebno preklical svoj protest proti volitvi Bačkega biskupa, ker je bil podan vsled napačnih informacij. Spor s patrijarhom razsodi kongresni odbor. Patrijarh Brankovič je na večer dal banket v čast vlad zastopniku bar. Nikoliču. Po gostiji je šel biskup Zmejanovič v avdijencijo k patrijarhu ter mu razložil, kaj ga je dovedlo do nastopanja proti njemu, katero globoko obžaluje.

Ogersko. Slovaki so po P. Mudronu predali min. Szella prošnjo, da se njim dovoli ustanoviti društvo za osnovo slovaškega gimnazija, in da smejo v ta namen zbirati doneske. 4. jun. so dobili obvestilo, da se ne more ugoditi prošnji.

V Pešti je bil obsojen pred poroto sotrudnik »Narodnih Novin« Jos. Škulteti, zarudi »hujskanja proti madjarski narodnosti« na 3 tedne ječe in 150 gl. globe. V par mesecih je to četrti slovaški pisatelj, katerega je »viteški narod« poslal v ječo.

Črna Gora. Knez je imenoval svojega osebnega tajnika dr. Luja kneza Vojnoviča načelnikom pravosodnega ministerstva.

Srbija. Vlada izda v kratkem knjigo, v kateri pojasni razmere v Stari Srbiji in Makedoniji. Srbija se je opetovano pritožila radi turških zlodejstev, Porta pa jih je tajila ali pa zvrčala vso krivdo na Srbe in Bolgare. Zato hoče Srbija pojasniti položaj in izzvati odločno intervencijo.

Albanci, katerim se je pridružilo 2000 mož regularne turške vojske, so 15. jun. prekoračili srbsko mejo pri Jablonci in napadli kmete. Boj je trajal ves dan. Napadalci so vjeli tri oddelke srbske mejne

straže. Vojaška oblastva so poslala oboroženo moč, da prežene napad.

Bolgarsko. V seji narodnega sobranja v Sofiji ste bili 12. jun. razveljavljeni volitvi dveh opozicijsko-nalcev. Radi tega je opozicija pričela obstrukcijo.

Bolgarija je na mejo poslala večje število vojaštva radi pretečih nemirov in mnogih turških drzovitostij.

Bolgarski opozicijski poslanci pozivljejo prebivalstvo, naj protestujejo proti vladni politiki.

Rusija. Ruski listi opozarjajo, da ruska vlada priobči popis o dejanskih razmerah vlade, ker se po Evropi širijo lažnjiva poročila. Da, ruska vlada ima le premalo organov v primeri z drugimi državami; zato pa toliko bolj lažejo o njej.

Car je po preiskavi o dijaških nemirih zaukazal, da se naznani njegova nezadovoljnost vsem oblastvom in učit. osebju viših šol, ker niso umeli varovati avtoritete in moralnega vpliva na izročeno njim mladino. Dijaki ne morejo opravičiti svojega postopanja, zato se morejo vsi jednaki dogodki v bodoče preprečiti takoj v pričetku bez vsake milosti.

Ruska vlada je odzvala svojega konzula v Bremenju, ker oblasti niso kaznovale onih oseb, ki so bez vsakega povoda napadle ruskega duhovnika Žolkova.

Carjev generaladjudant grof Šuvalov je k 50 letnici svojega častništva prejel carjev reskript, v katerem ta povdarja, da ga je njegov oče zaradi lepih talentov imenoval poslanikom pri nemškem cesarju, ter da si je kot tak stekel za prijateljsko razmerje obeh držav mnogo zaslug.

Car Nikolaj je daroval doslej 3 milj. rubljev za stradajoče v Rusiji

Car se je uveril iz izvestja finskega senata, da 34% finskih kmetov nima nobenega zemljišča. Zato je ukazal, da se ustanovi poseben zaklad, iz katerega se bedo vsako leto kupovala zemljišča za uboge kmete.

Turčija. Ruski in francoski poslanik sta 13. jun. na Porti odločno protestovala proti vedno rastočim grozovitostim Turkov v Armeniji ter zahtevala najstrožih naredeb zoper krivice.

Književnost.

„Slavisches Echo“ ima v 6. številki naslednjo vsebino: Forderungen der Deutschen. — Die national-politischen Forderungen der Slaven in Oesterreich. — Parteien und Volk in Kroatien. — „L'affaire Dreyfus“. — Politisch-geschichtliche Skizzen über Siebenbürgen, Kroatien und Ungarn. — Aleksander Sergejevič Puškin. — Symbolik der Oesterreicher. — Kritische Rundschau. — Vermischtes. Itd. — List stoji za 1/4 leta 1-25 gld. in se pošilja naročnina na Dunaj, IX. Eisengasse 13. — Nekateri so menili, da jih upravništvo „Sl. Echo“ prišteva naročnikom, ker so dobili po več številk; upravništvo naznanja, da ne vrsti med naročnike nikogar, ki se ne oglasi sam zato, in naj si dobi še toliko številk. Uredništvo pa se priporoča, da bi pristopili med sodelavce tudi Slovenci, katere toliko črnijo, zasmehujejo in ponižujejo med svetom. Kdor napiše kaj za „Sl. Echo“, koristi svojemu narodu in Slovanstvu. To si je treba zapomniti.

„Bravec“ ali „bralec“? Jezikovna razprava. Napisal R Perušek, c. k. profesor v Ljubljani. Pridejane so: Opombe k Levčevemu „Slovenskemu pravopisu“. V Ljubljani 1899. Založil pisatelj. Prodaja L. Schwentnerjeva knjigarna v Ljubljani. Cena s poštino vred 33 kr. Poučni spis, primeren sedanjemu času. — Naj bi g. Perušek napisal še več takih razprav, ki se dostajajo današnje slovenske pisave. Tudi v pisavi so postali nekateri kolovodje v slovensčini taki separatisti, da bi kmalu poteptali

zadnje ostanke, ki spominjajo na slovanski duh slovenskega jezika. Tako se je nabralo silno mnogo plevela, ki naj bi se iztrebil.

„Onogošt“ je nov list, ki je pričel izhajati v Nikišču kot naslednik „Nevesinja“.

Nov češki časopis „Obzor literární a umělecký“ izdaje Jar. Vlček v Pragi v zalogi Bursik a Kohout.

Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika — napisal dr. T. Maretič, vseuč. prof. v Zagrebu. 700 str.

„Die Donauländer“ izdaje Ad. Strauss v mesečnih zvezkih. Sotrudnik M. Špicer opisuje v tem zborniku v 2. zv. „Croat. Cultur“ razvitek in uspehe narodoprosvetuega življenja na Hrvatskem. V 3. zv. je spis dr. Petrinjensisa: „Bosnien u. das croat. Staatsrecht“; v 3. zv. Špicerjev spis o razvitku hrvatskega narodnega gledališča. — Zbornik donša tudi referate in ocene raznih hrvatskih knjig.

Prof. Jagić je priredil jubilejno izdanje: **Puškin v slovanskih prevodih**, ki izide v izdanju akademije hrvatske. — „Vienac“ je priredil slavnostno številko.

Skladatelji Puškinovih del. Glinka je uglasbil 10 Puškinovih pesnij in uporabil „Ruslana in Ljudmilo“ v opero. — Dargomirski je uglasbil 23 Puškinovih pesnij in zložil po njem operi: „Rusalka“ in „Kameneni gost“. — Musorgski je zložil glasbo k drami „Boris Godunov“. — Čajkovski je zložil po Puškinovih delih operi „Pikova dama“ in „Evgenij Onegin“ in uglasbil mnogo Puškinovih romanc. Kuj je uglasbil: „Jetnika v Kavkazu“. — „Svatba ob času kuge“ in 8 romanc. — Rimskij Korzakov je uglasbil „Mozart in Salieri“. — Lišin in Rahmaninov sta uglasbila „Cigane“. Arenski „Bahčisarajski vodopad“. — Napravnik je uglasbil „Dubrovskega in 7 romanc. — Razun teh so še mnogi drugi skladatelji uglasbili Puškinova dela. — Tudi za balete so se porabljale njegove snovi, Cavos: „Jetnika v Kavkazu“, Gluškovski „Ruslana in Ljudmilo“. — Puškin je torej ponudil glasbenikom neizcrpljiv vir. — Seveda Slovencev so te glasbe še istotako neznane, kakor ruska glasba sploh. Tu čaka „Matico“ in opero slovensko še dosti hvaležnega dela.

Knjižnica za ljudstvo. Izdava katol. polit. društvo v Ljubljani. I. zv.: „Zadruga in njihovi nasprotniki“. Uredil dr. J. E. Krek. 63 str. cena 5 kraje.

„Slovinsky snadno a rychle“. Sepsal Fr. Vymazal. 30 kr. Praha. Nákladem dr. Bačkovského.

Vývoj některých ornamentů našich lidových ve vešivání. Studie Vlasty Havelkové. Kresby opatřila Madl. Wanklova. V Olomouci. Nakl. vlast. muz. spolku Olomuckého. Strokovna poučna razprava z mnogimi ilustracijami.

„Slovanski Svet“ je na prodaj v posamičnih številkah: v Trstu via Caserma Nr. 1. (tobakarna), v Ljubljani pri g. L. Schwentnerju, knjigarju. — Pri Schwentnerju so tudi na prodaj od „Slovanskega Sveta“ založene knjižice, kakor: *Ruski prevod* Levstikovega „Martina Krpana“, „Naši knjižni grehi“, „Rusko pravopisanje za učeče se“.

Upravništvo „Slov. Sveta“

more postreči novim naročnikom še z vsemi letošnjimi številkami. Na prodaj ima tudi nekoliko letnikov od 1888 do konca 1898, in sicer poprek in s poštino vred po 2 gld. 50 kr.; le letnik 1896 se oddaje po 1-25 gld. in letnik 1897 po 1-80 gld. Iz zaloge „Slov. Sv.“ se prodajajo: ruski prevod Levstikovega „Martina Krpana“ po 15 kr., „Rusko pravopisanje za učeče se“ po 10 kr., knjižica „Naši knjižni grehi“, po 12 kr., „Das Parteiwesen der Slaven in Böhmen“ po 55 kr.

Wilh. Forster,

gravér.

Ateljé za vsa graviranja v zlatu, srebru, žlahtnem kamnu, steklu in kovini. Izdelovanje monogramov, grbov, stanc, šablon, pečatov, pečatnih znamenj, stampilij iz kavčuka in kovin in tipov kavčukovih.

Wien, XIV./2, Mariahilferstr. 198
k „zlatemu solncu.“

Izdeluje sam znamenja za društva in klube.

Potrebno za vsakega trpečega na griži (Bruch).

Tiesel-ovi ces. kral. izključno priv.
pasi od griže,

zdravniško poskušeni, nedoseženi, naj se nosijo noč in dan.

Po jedni strani gld. 3 50, po obeh straneh gld. 5.
Priznanja od g. dr. Weis-a, emerit. sekundarnega zdravnika I. reda Dunajske občne bolnice, Dunaj.

KAROL TIESEL,
patentni imetnik in proizvajalec.
WIEN,
VII. Westbahnstrasse No. 35

Temnih sob in prostorov ne več!

Reflektorji za dnevno svetlobo
od
Josipa Striebl-a,
II., Scholzgasse 6. Wien.
Cene:

Nr.	Daljina Širina		gl. d. v.	Krone
	Centimeter			
1	80	40	12	24
2	80	55	14	28
3	80	65	16	32
4	80	80	20	40
5	100	65	20	40
6	125	80	25	50
7	125	100	28	56

V cenah je vključeno tudi postavljenje s skladišča:

Dunaj.

Izredne veličine po specialnem tarifu.

Olepšave posebe se rabijo po velikosti bronsovane ali pozlačene.

Atelier für Schild- und Schriften-
Malerei

Julius Brisker, Wien, Gumpendorferstrasse 96.
Prevzemlje, vsake vrste delo na les, pleh, steklo, platno, zidovje etc. etc.

IGNAZ NOTTER,

Siebmacher und Gitterstricker, Wien, XIV., Rotherhamerlinggasse II.
Pletiva iz drata vseh vrst, mreže za ograde, sita z lesenim obodom pohišaa in domača orodja in vsakatera dela moje stroke izdelujem solidno in najceneje. Naročbe v provincijo naglo izvršujem.

Kdor si hoče dobro, solidno, trpežno

KOLO
okrbeti proti ug dnim pogojem doplačevanja, obrni se do agenture in komisijske firme
SIGMUND ROSNER,
Dunaj, II/2. Czerningasse 16.

Na znanje. Društvo za zgradbo narodnega doma na Dunaju uraduje vsak ponedeljek od 8—10 v 1. češk. nar. domu, XV., Turnergasse 9. Slovan. društva dobe dvorano za zabave za 15 gl., za glediške predstave za 20 gl. Dobrodelna društva in domača društva za prijateljske večere bez vstopnine — dobe dvorano brezplačno, le proti povrnitvi lastnih stroškov 3 gl. in za uporabo glasovira 3 gl. — Natančnejša pojasnila daje Rob Volanka, Sechshausenstrasse 27.

Osnovano 1872.

Senzacijonalna iznajdba.

Ces. in kralj. izključ. privilegij.

Radikalni pomoček proti potu nóg dobi vsak, ki trpi na tem, le z nošo črevljev za pót, katere sem iznašel sam, kateri so s e kralj. patentom odklovaní in varovani, in kateri so izdelani z impregnovanim vdelanjem usnjastih podplatov; ti črevlji imajo lastnost, da do cela in za vselej odstranjajo sitni pot na nogah, nastajajoča vnetja in najhujše ozebke in kurja očesa.

Naročbe od zunaj se izvršujejo v 14 dneh proti poštnemu povz tju. Ilustrovane prospekte z navodom, da vzameš mero sam. gratis in franko.
Jos. Hanzlik, Wien, XIII.,
Weisgasse Nr. 2.

Podgane in miši

delajo največo škodo po kletah in skladiščih.

Najhitreje jih pokonča od mene iznajdena uničevalna pasta, katero more uporabljati povsod vsakod. Cena pašti pol kilo gld. 1 50. Izgotavljam tudi najnovejši, od občinstva kot najboljši priznan mehaničen skopec za podgane in miši, kateri prekaša vse dosedanje iznajdbe v tej stroki. Moreš jih s tem skopcem vloviti 15 do 20 ne da bi ga napravljal na nivo. Cena skopeca za podgane gld. 4.—, za miši gld. 1-80 do 2-60. — Skopeci za škorklje gld. 1-20 Prodajalcem odstotke.

Prodaje in izdeluje

L. Pösch,
Spengelmester.

Wien, XVII. Bez. Blumengasse 60.

Izdeluje akvarije na steno, na mizo, kabine za kopanje ptičev, svetilnice ročne, stenske, za voze in grobe.

Neprekosljivo (zakonito varovano.)

„Rapid Pulver“,

prah, ki sem ga iznašel po dogoletnih poskusih, odstrani vsak m a d e ž, iz najkročljiviših snovij suhim potom; spričevala od znamenitih vojskov. — Majhna škatuljica za poskus 30—40 kr. — V provincijo pošiljam le velike škatlje 250 gr. po 75 kr. — Razprodajalcem primerne odstotke.

Wilhelm Sessel,

Chemische Wäscherei. Wien II., Rembrandtstrasse 16.

Osnovano 1870.

Erste Wiener Chemische Putzerei & Färberei, Kleider-Reparaturen-Anstalt
WIEN XIV./1, Goldschlagstrasse Nr. 88.

sprejemlje obleke, zavese, robo za mobilje v celoti za čiščenje, barvanje in pranje. Obleka pol volnena in iz likane preje se postavlja po patentovanem načinu in napravlja zopet nova.

Naročila v provincijo se brzo izvršujejo.

JOSIP WINTER,

dekoratér

Ramperstorferstrasse Nr. 28 WIEN, V, Ramperstorferstrasse Nr. 28
oddajnik c. kr. Terezijanske akademije na Dunaju

se priporoča za napravo dekoracij vsake vrste, za kotilijonske figure, izpostavljanja, slavnostne vozove, slavoloke etc., etc. po svojih idejah ali pa po naročilu v plastičnem in dekorativnem delu. — Nadalje najboljše izdelovanje zastav, grbov, napisov, transparentov, pokrival, kotilijonskih tur in kostjume popolnjojših predmetov po najnižih cenah.

„SLOVANSKI SVET“ izhaja v 10. in 25. dan vsakega meseca, in sicer na 16 straneh. Stoji za vse leto gld. 5, pol leta gld. 2,50, četrt leta gld. 1,25. — Za učitelje, učiteljice in dijake za vse leto 4, za pol leta 2 in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se razpošiljajo po 20 kr. — Zunaj Avstro-Ogerske na leto 6 gld. 50 kr. — Inserate sprejema upravništvo. — Naročnina, reklamacije in vsakovrstna pisma naj se pošiljajo F. Podgorniku na Dunaj (Wien), IX., Eisengasse Nr. 13.

Izdatelj, lastnik in odgovorni urednik: **Fran Podgornik,** Tiskli Bratři Chrastinové ve Valašském Meziříčí.